

**VILNIAUS UNIVERSITETAS
MEDICINOS FAKULTETAS**

Išplėstinės praktikos slaugos magistro baigiamasis darbas

KAIP MOKOSI STUDENTAI: SLAUGOS STUDENTŲ MOKYMOSI PATIRTYS

HOW STUDENTS LEARN: THE LEARNING EXPERIENCES OF NURSING STUDENTS

Studentė: **Ingrida Mereškevičiūtė**, išplėstinės praktikos slauga
Sveikatos mokslų instituto Slaugos katedra

Darbo vadovas

Doc. dr Stanislav Sabaliauskas

Konsultantė

Asist. Lina Gedrimė

Katedros arba Klinikos vadovas

Prof. Dr Natalja Istomina

Mokslo tiriamoji darbo įteikimo data _____

Registracijos Nr. _____

Vilnius, 2024.

Studento elektroninio pašto adresas: ingrida.mereskeviciute@mf.stud.vu.lt

SANTRAUKA

Ingrida Mereškevičiūtė. „Kaip mokosi studentai: slaugos studentų mokymosi patirtys“, Darbo vadovas Doc. dr. Stanislav Sabaliauskas.

Slaugos studentų mokymosi patirtis svarbi mokymosi kontekste. Studijų laikotarpiu studentai susiduria su įvairiais iššūkiais, kurie turi įtakos studentų emocinei sveikatai, akademiniai motyvacijai. Suprasti, kaip studentai mokosi ir kokie veiksniai daro įtaką jų mokymosi procesui, tampa ne tik profesinio parengimo tobulinimo, bet ir visos sveikatos priežiūros sistemos efektyvumo klausimas.

Tyrimo tikslas – ištirti slaugos studentų mokymosi patirtis.

Metodai ir medžiaga. Tyrimui pasirinktas kokybinis tyrimas – pusiau struktūrizuotas interviu. Interviu klausimai suskirstyti į tris kategorijas: mokymosi iššūkiai, mokymosi motyvai ir mokymosi naudingumą. Iš kiekvieno dalyvio gautas žodinis sutikimas dalyvauti tyrime. Tyrime buvo laikomasi etikos principų. Tyrimas atliktas 2024 m. vasario – 2024 kovo mėnesiais. Tyrimas buvo vykdomas nuotoliniu būdu. Tyrimo imtis buvo sudaryta taikant patogiaja įvairių atvejų atranka ir „sniego gniūžtės“ metodą. Gauti duomenys buvo transkribuojami, išskiriami prasminiai vienetai, atlikta indukcinė turinio analizė.

Rezultatai. Tyrime dalyvavo 21 studentas. Atlikus tyrimą nustatyta, kad slaugos studentų mokymosi patirtys yra įvairios. Tyrimo metu išryškėjo studentų patiriami iššūkiai teorijos mokymosi ir klinikinės praktikos metu. Mokymosi iššūkiu metu studentai išgyvena emocijas, taiko savipagalbos būdus. Lyginant studentų mokymosi motyvacijos patirtis išryškėjo skirtumai tarp bakalauro ir magistratūros studijų studentų. Nors kiekviena mokymosi patirtis unikali, tačiau tyrimo metu atskleista, kad efektyviausia studentų mokymosi forma yra praktika.

Išvados. Slaugos studentai patyrė tiek teigiamų, tiek neigiamų mokymosi patirčių. Patirčių įprasminimas mokymosi procese padeda studentams mokytis iš refleksyvios patirties. Teigiamos mokymosi patirtys susijusios su veiksmingais mokymosi būdais, noru padėti žmonėms, profesinės specialybės įgijimu. Neigiamos patirtys susijusios su prastais laiko planavimo įgūdžiais, mentorių komunikacijos trūkumu, neigiamu slaugos personalo nusiteikimu prieš studentus.

Rekomendacijos. Organizuoti diskusijas tarp slaugytojų, studentų, ligoninių vadovų, siekiant išsiaiškinti kylančias problemas praktikos metu. Organizuoti slaugytojams mokymus apie išplėstinės praktikos slaugos profesija, rengti mokymus mentorystės gerinimo klausimu.

Raktažodžiai: *slaugos studentai, patirtinis mokymasis, patirtis.*

SUMMARY

Ingrida Mereškevičiūtė. "How students learn: the learning experiences of nursing students", Supervisor Assoc. Dr. Stanislav Sabaliauskas,.

The learning experience of nursing students is important in the learning context. During the study period, students face various challenges that affect their emotional health and academic motivation. Understanding how students learn and what factors influence their learning process becomes a question not only of improving professional training, but also of the efficiency of the entire health care system.

The purpose of this research is to reveal and study the learning experiences of nursing students.

Methods and material. The research method chosen for the study is qualitative research - semi-structured interviews. The interview questions are divided into three categories: learning challenges, learning motives and learning benefits. Verbal consent to participate in the study was obtained from each participant. The research followed ethical principles. The study was carried out between February 2024 and March 2024. The sample was drawn using variation sampling and snowball sampling. The obtained data were transcribed, meaningful units were distinguished, and an inductive content analysis was performed.

Results. 21 students participated in the research. The study found that the learning experiences of nursing students are diverse. The study revealed the challenges experienced by students during theory learning and clinical practice. During challenging learning, students experience emotions and apply self-help methods. Comparing students' learning motivation experiences showed differences between bachelor's and master's students. Although each learning experience is unique, the research revealed that the most effective form of learning for students is practice.

Conclusions. Nursing students experienced both positive and negative learning experiences. Making sense of experiences in the learning process helps students learn from reflective experiences. Positive learning experiences are related to effective learning methods, the desire to help people, and the acquisition of a professional specialty. Negative experiences were related to poor time management skills, lack of communication between supervisors and negative attitudes of nursing staff towards students.

Recommendations. Organize discussions between nurses, students, hospital managers in order to find out the problems that arise during practice. To organize training for nurses on the profession of extended practice nursing, to hold training on the issue of improving mentoring.

Keywords: nursing students, experiential learning, experience.

PADĖKA

Nuoširdžiai noriu padėkoti savo baigiamojo darbo vadovui doc. dr. Stanislavui Sabaliauskui už suteiktą pagalbą bei kantrybę ruošiant magistro baigiamąjį darbą.

Dėkoju tyrimo dalyviams, už norą ir sutikimą dalyvauti tyrime bei nuoširdumą dalinantis savo patirtimi.

TURINYS

SANTRAUKA.....	2
SUMMARY.....	3
PADĖKA.....	4
SANTRUMPOS	6
SĄVOKŲ SĄRAŠAS.....	7
LENTELIŲ SĄRAŠAS.....	8
ĮVADAS.....	9
1 LITERATŪROS APŽVALGA	11
1.1 Patirtinio mokymosi samprata	11
1.2 David Kolb patirtinio mokymosi teorija.....	12
1.3 Mokymosi iššūkiai.....	13
1.3.1 Klinikinės praktikos patiriami iššūkiai	13
1.3.2 Nuotolinis mokymasis iššūkiai	14
1.4 Mokymosi motyvacija ir motyvai.....	15
1.5 Efektyviausi mokymosi metodai slaugos studentų mokymosi procese.....	16
1.5.1 Mokymasis iš kolegų	16
1.5.2 Mentorstės nauda	17
1. TYRIMO METODIKA.....	18
1.2. Tyrimo metodas ir jo pagrindumas	19
1.3. Tiriamųjų imtis ir atranka	18
1.4. Duomenų rinkimas	20
1.5. Duomenų apdorojimas ir analizė.....	21
1.6. Tyrimo etika	22
2. TYRIMOS REZULTATAI.....	24
REZULATŲ APTARIMAS.....	43
IŠVADOS IR PASIŪLYMAI	47
REKOMENDACIJOS	48
LITERATŪROS SĄRAŠAS.....	49
PRIEDAI	55

SANTRUMPOS

BPS – bendrosios praktikos slaugytojas

SP – slaugytojos padėjėja

IPS – Išplėstinės praktikos slaugos magistrantūros studijos

BA - Bendrosios praktikos slaugos bakalauro studijos

KP - Konkreti patirtis

RS - Refleksyvus stebėjimas

AE - aktyvus eksperimentavimas

AK - abstraktus konceptualizmas

JAV – Jungtinės Amerikos valstijos

SAVOKŲ SĄRAŠAS

- **Konstruktivumas** – pasaulio pažinimas, kuriame remiamasi jau turima patirtimi ir naujos patirties analizę, kuri keičia ankstesnę patirtį ir įsitikinimus (Kolb, 2021)
- **Konkreči patirtis** (angl. *concrete experience*) – patirties supratimas ir emocijų ir jausmų išgyvenimas be ankstinių nuostatų. (Jadzgevičienė, 2015).
- **Refleksyvus stebėjimas** (angl. *reflective observation*) – stebėjimas kitų, plėtojant pastebėjimus apie savo patirtį (Jadzgevičienė, 2015).
- **Abstraktus konceptualizavimas** (angl. *abstract conceptualisation*) – refleksija sukianti naujas idėjas arba esamos abstrakčios koncepcijos įgalinimas (Jadzgevičienė, 2015).
- **Aktyvus eksperimentavimas** (angl. *active experimentation*) – naujai sukurtos ar modifikuotos patirties eksperimentavimas, stebėjimas įgyjant naujos patirties. (Jadzgevičienė, 2015).

LENTELIŲ SĄRAŠAS

1 lentelė Tiriamųjų charakteristikos	18
2 lentelė Tyrimo dalyvių apklausos techniniai duomenys.....	21
3 lentelė Duomenų analizės pavyzdys	22
4 lentelė Kategorija „Mokymosi medžiagos sudėtingumas“	25
5 lentelė Kategorija „Dėstytojų komunikacijos stoka“	26
6 lentelė Kategorija „Asmeninio laiko planavimo sunkumai“	27
7 lentelė Kategorija „Nuotolinio mokymosi klūtys“	28
8 lentelė Kategorija „Suvokiamas neigiamas slaugos personalo požiūris į studentus“	29
9 lentelė Kategorija „ Neigiamos emocijos“	30
10 lentelė Kategorija „Teigiamos emocijos“	31
11 lentelė Kategorija „Savipagalba“	32
12 lentelė Kategorija „Mokymosi tikslai	34
13 lentelė Kategorija „Asmeninis augimas“	35
14 lentelė Kategorija „Mokymosi motyvacija.....	36
15 lentelė Kategorija „Mokymosi metodai“	38
16 lentelė Kategorija „Mokymosi formos“	40
17 lentelė Kategorija „Patirčių įprasminimas mokymosi procese“	42

ĮVADAS

Lietuvoje vis daugiau kalbama apie patirtinimo mokymąsi nauda sveikatos moksluose. Slaugos studentų mokymasis yra dinamiškas procesas, kuriame įvairūs veiksniai susijungia ir tarpusavyje sąveikauja (Authement ir Dormire, 2020). Nuo teorinių paskaitų auditorijoje iki praktikinių užsiėmimų ligoninėse arba kitose sveikatos priežiūros įstaigose. Mokymosi patirtis kartais būna emocionali, iššūkių pilna, bet būtent per šį procesą formuojasi studentų profesionalumas ir įgūdžiai (Long ir Gummelt, 2019).

Temos aktualumas. Slaugos studentų mokymosi patirties svarba ypač išryškėja taikant patirtinį ugdymą. Tai į studentą orientuota aktyvi mokymosi strategija, pagrįsta konstruktyvistinės teorijos idėjomis (Aliakbari ir kt., 2015). Konstruktyvumas – pasaulio pažinimas, kuriame remiamasi jau turima patirtimi ir naujos patirties analizę, kuri keičia ankstesnę patirtį ir įsitikinimus (Kolb, 2021). Patirtinis mokymasis gali būti apibrėžtas kaip mokymosi modelis, kuriame studentas remiasi savo patirtimi, refleksija, diskusija, analize, vertinimu (Treinienė, 2017). Patirtinis mokymasis orientuotas į mokymosi aplinką, individualius poreikius ir besimokančio motyvaciją. Patirtinis mokymasis skatina mokymosi metodų įvairovę ir asmens motyvaciją bei atsakomybę (Rutkienė ir Tandzegolskienė, 2014). Mokymosi teorijoje daugiausia dėmesio skiriama aktyviam ir savarankiškai besimokančiojo žinių konstravimo procesui. Daugiau dėmesio skiriama anksčiau įgytoms žinioms ir patirtim, kurios generuoja naujas idėjas, sąvokas ir prasmes (Langegård. ir kt., 2021).

Tyrimo naujumas. Patirtinio mokymosi tyrimai daugiau, kaip tris dešimtmečius plačiai vykdomo aukštojo mokslo disciplinoje JAV (Jungtinės Amerikos Valstijos), tačiau Lietuvoje yra menkai tiriamos slaugos studentų patirtinės mokymasis (McClenny, 2020). Didžioji dalis Lietuvos tyrimų orientuoti į praktikos, mentorystės patirtis. Šie Lietuvos autoriai nagrinėjo studentų patirtis savo darbuose: Žilionytė ir Sabaliauskas (2023) „*Slaugos studentų sąveikos su mentoriais patirtys klinikinėje praktikoje*“, Paulikienė ir Tuilaitė (2022) „*Slaugos studentų patirtys studijų praktikoje: mirštančių slaugymo ypatumai*“, Piščalkienė ir Stasiūnautienė (2012) „*Studentų patirtinis mokymasis mokslo taikomųjų tyrimų praktikoje*“. Treinienė (2017) „*Netradicinių studentų patirtinio mokymosi teorinės įžvalgos*“ Lietuvoje slaugos studentų patirties nagrinėjimas menkai. Todėl šiame kontekste poreikis atskleisti slaugos studentų patirtis studijų laikotarpiu, sąlygoja temos naujumą

Tyrimo problema. Slaugos studentų patirties supratimas ir toliau svarbus slaugos disciplinai ir tęstinumui (Childs-Kean ir kt., 2020). Supratimas apie studentų patiriamo reiškinio skirtumus yra ypač svarbus slaugoje, kur slaugytojai, pacientai ir kiti sveikatos priežiūros darbuotojai bendrauja aplinkoje, kuri iš esmės yra sudėtinga ir dažnai nenuspėjama. Slaugo studentų mąstyto supratimas, kaip jie suvokia mokymosi procesą, yra svarbus žingsnis švietimo sistemoje. Patirties nagrinėjimas naudingas norint atskleisti slaugos studentų supratimą apie mokymosi skirtumus ir

įvertinti mokymosi metodų efektyvumą. Studentų mokymosi patirčių tyrimai yra svarbūs, nes leidžia atsižvelgti į asmenines studentų patirtis ir mokymosi metu kylančias problemas, o tai aktualu ieškant būdu, kaip būtų galima stiprinti studentų žinias ir įgūdžius, kartu tobulinti sveikatos priežiūros sistemą Lietuvoje (Whitfield ir kt., 2023).

Tyrimo tikslas – Ištirti slaugos studentų mokymosi patirtis

Tyrimo uždaviniai:

1. Nustatyti, su kokias mokymosi iššūkiais susiduria slaugos studentai.
2. Atskleisti studentų mokymosi iššūkių sukeltas emocijas
3. Identifikuoti studentų akademinio mokymosi motyvus
4. Nustatyti veiksmingus studentų mokymosi metodus

Hipotezė: tikėtina, kad slaugos studentai, susidurdami su mokymosi iššūkiais ir reflekyvios patirties pagrindu taikydami savipagalbos priemones, išmoksta spręsti susiklosčiusias situacijas

Tyrimo subjektas: Slaugos studijų programos studentai.

Tyrimo objektas: Slaugos studijų programos studentų mokymosi patirtys.

Tyrimo metodika: Darbui parengti taikytas lietuvių ir užsienio autorių mokslinės literatūros sisteminės apžvalgos metodas, kurio pagrindu išanalizuotas slaugos studentų patirties supratimas slaugos procese. Siekiant atskleisti slaugos studentų mokymosi patirtis pasirinktas kokybinis tyrimas - pusiau struktūrizuotas interviu. Interviu metodo pagalba stengiamasi atkleisti unikalias ir kiekvienam studentams skirtingas mokymosi patirtis.

1 LITERATŪROS APŽVALGA

1.1 Patirtinio mokymosi samprata

Slaugos ugdymas siejamas su tradicine mokymosi paradigma, tačiau dėl nuolatinės sveikatos priežiūros sistemos kaitos ieškoma novatoriškesnių ir dinamiškesnių mokymosi būdų (Rush, 2023). Slaugos studentų patirties svarba labiausia išryškėja patirtinio ugdymo procese (Figueiredo, 2022). Norint užtikrinti saugią ir veiksmingą slaugą reikalingas patirtinio mokymosi kontekstas (Hamilton ir kt., 2021). Pagal 2001 m. birželio 28 d. Lietuvos Respublikos slaugos praktikos ir akušerijos praktikos įstatymą, kurio dokumento Nr. IX-413 yra numatyta, kad slaugos studentai prieš tapdami registruotais slaugytojais turi įgyti praktikinio mokymosi įgūdžių ir kompetencijų. Pagal profesinius organizavimo reikalavimus studentai įgyja patirtinio mokymosi per praktiką ir teoriją (Masutha ir kt., 2023). Patirtinis mokymasis suteikia galimybę ugdyti kritinio mąstymo įgūdžius bei skatina praktikinio mokymosi patirtį (Whitfield ir kt., 2023).

Patirtinis mokymas remiasi konstruktyvumo teorijos idėjomis. Konstruktyvumas – pasaulio pažinimas, kuriame remiamasi jau turima patirtimi ir naujos patirties analize, kuri keičia ankstesnę patirtį ir įsitikinimus. (Kolb 2021) Patirtinis mokymasis vyksta tada, kai studentai geba suprasti savo išmoktą patirtį, ją konstruoti ir pasinaudodami analize keisti savo elgesį ir mąstymą (Long ir Gummelt, 2019). Karłowicz ir Palmer (2006) atliktame tyrime apie slaugos studentų emocinį elgesį su šlapimo nelaikymo sergančių pacientų priežiūra, buvo išskirta, kad studentų požiūris į atliktą intervenciją (buvimas su šlapimą sugeriančią priemone šešias valandas), suteikė tiesioginių ir radikalių įžvalgų apie žmogaus orumą bei komforto stoką. (Karłowicz ir Palmer, 2006).

Patirtinio mokymosi metu, emocinis atsakas gali būti teigiamas ir neigiamas. Patirtinis mokymasis gali skatinti slaugos studentų teigiamą požiūrį į mokymąsi, arba sukelti baimės jausmą, tą teigia ir biheviorizmo teorija (Aliakbari ir kt., 2015). Šis aspektas priklauso nuo to, kaip pats studentas vertina savo patirtį (Treinienė, 2017). Pagrindinė bihevioristų mokymo metodų problema yra priklausomybė nuo mokinio motyvacijos. Mokymasis tampa dirgikliu, turinčiu didelį fizinį poveikį. Tai lemia mažesnę dėmesio skyrimą mokinių sugabumo mąstyti procesui. Nors kognityvinė teorija skiriasi nuo bihevioristų, kurie mano, kad mokymasis yra tikslingas vidinis procesas ir sutelktas į mąstymą, supratimą, organizavimą ir sąmonę, kognityvistai teigia, kad tokio mokymosi negalima stebėti tiesiogiai ir jis yra susijęs su asmens gebėjimo reaguoti pasikeitimais (Aliakbari ir kt., 2015).

Apibendrinant galima teigti, kad mokymasis apima holistinę aplinką, kuri apima jausmus, mąstymą ir elgesį. Studentai gebantys reflektuoti savo patirtį, tobulina savo gebėjimus efektyviai pritaikyti savo žinias.

1.2 David Kolb patirtinio mokymosi teorija

Tai viena iš plačiausiai priimtų ir naudojamų mokymosi teorijų. D. Kolbo patirtinio mokymosi teorija sutelkia dėmesį į esminį vaidmenį mokymosi procese, atliekantį realaus pasaulio patirtis (Campos ir kt., 2021). Slaugos studentai nuolat derina teorijos ir praktikos konceptą, taip įgydami skirtingų patirčių. Kiekviena patirtis unikalia tampa tik tada, kai yra apmąstyta ir įsisavinta. Patirtinio mokymosi procese orientuojamasi ne į įgytas žinias, o į besimokančio asmeninę patirtį (Sahan, ir kt., 2020). Norint užtikrinti saugią ir veiksmingą slaugą, būtina pripažinti, kaip svarbu skatinti mokymąsi per patirtį, siekiant plėtoti kiekvieno individo žinias (Long ir Gummelt, 2019). Nuolatinis profesinis tobulėjimas – tai strategija ir etinis slaugytojų įsipareigojimas skatinti specifinių įgūdžių, būtinų profesinei veiklai, stiprinimą (Salmani, ir kt., 2022).

Praktikinė patirtis mokymosi procese padeda ugdyti įgūdžius, žinias ir požiūrį į problemų sprendimą (Kean, ir kt., 2020). Kolbo patirtinio mokymosi teorija apibrėžia, kad procesas, kurio metu kuriamos žinios, vyksta transformuojant patirtį. Žinios atsiranda dėl patirties įgijimo ir transformavimo derinio. Patirtinis mokymasis vyksta etapais ir stiliais. Yra keturios stadijos: konkreti patirtis (KP), kurioje mokomasi jaučiant bei dalyvaujant; reflektyvus stebėjimas (RS), kurio metu mokomasi stebint, reflektuojant, klausantis; abstraktus konceptualizavimas (AK), kuris pasitelkia logiką, samprotavimus, idėjų kūrimą ir sisteminimą; aktyvus eksperimentavimas (AE), kurio metu mokomasi per veiksmą, sprendimų priėmimą, suplanuotais veiksmais siekiant paveikti aplinką. Etapai sudaro mokymosi ciklą, kurio metu žinios susijungs su įgyta patirtimi ir jos modifikavimu (Löfgren ir kt., 2023).

Sutelkdama dėmesį į visapusišką mokymosi procesą, o ne į baigtinius mokymosi bruožus, patirtinio mokymosi teorija pritaiko besimokančiojo įvairovę kartu su asmeniniu tobulėjimu ir augimu viso mokymosi proceso metu (Kean, ir kt., 2020). Patirtinis mokymasis pabrėžia mokymąsi taikant, o tai skiriasi nuo kognityvinio mokymosi teorijų, daugiau dėmesio skiriančių pažinimui nei efektui (Seda Sahan, ir kt., 2020). Kolbo teorija nustato keturis vaidmenis mokymosi procese.

Konkrete patirtis (angl. *concrete experience*). Šiame etape svarbi unikali studento patirtis, emocijos ir jausmai. Studentai mokosi per jausmus. Savo mokymosi procese derina abstrakčiojo konceptualizavimo ir aktyvaus eksperimentavimo etapus. Studentai, turintys tokį mokymosi stilių, išsiskiria praktiškai taikydami teorijas ir idėjas, geba spręsti problemas ir priimti sprendimus, atsakyti į klausimus. Jie mieliau sprendžia technines problemas ir situacijas nei tarpasmenines ir socialines problemas (Whitfield ir kt., 2023).

Reflektyviojo stebėjimo (angl. *reflective observation*). Šiame etape nedaromos konkrečios išvados, tačiau išgyvenami įvairūs jausmai. Esame stebėtojo vaidmenyje, kuriame konkreti patirtis ir

reflektyvus stebėjimas sujungiamas į vieną. Tai yra gebėjimas atpažinti skirtingus požiūrius ir diskutuojant generuoti naujas idėjas.

Abstraktus konceptualizavimas (angl. *abstract conceptualisation*). Interpretuoja informaciją ir sieja su praeities patirtimi. Mokymosi procese derina abstrakčią konceptualizaciją ir reflektyvų stebėjimą. Svarbiausia, kad teorinė sistema būtų logiška, o ne praktinė, o tai skatina glaustą ir logišką informacijos išdėstymą.

Aktyvus eksperimentavimas (angl. *active experimentation*). Mokosi atlikinėti praktines užduotis, naudodami aktyvų mokymąsi. Šio profilio asmenys, turėdami praktinę patirtį, mokosi efektyviau ir teikia pirmenybę naujoms bei sudėtingoms situacijoms. Jie veikia remdamiesi instinktu, o ne logine analize ir linkę labiau pasitikėti žmonėmis, nei atliekdami savo techninę analizę.

Apibendrinat galima teigti, kad efektyvus mokymasis reikalauja, jog studentas pereitų per visus keturis mokymosi ciklo etapus: reflektavaus stebėjimo; abstraktaus konceptualizavimo; aktyvaus eksperimentavimo ir konkrečios patirties. Tačiau studentų mokymosi stiliai nulemia, kurioje ciklo vietoje užtrunka daugiau laiko (Kolb, 2021).

1.3 Mokymosi iššūkiai

1.3.1 Klinikinės praktikos patiriami iššūkiai

Slauga yra praktika paremta profesija, pagrįsta teorinėmis žiniomis, kurios įgytos per slaugos mokymo programą. Lietuvoje, profesinės slaugos praktika sudaro didelę apimtį visų studijų. Klinikinės mokymosi aplinkos komponentas turi didelį vaidmenį suteikiant studentams profesinius gebėjimus, derinant pažinimo, psichomotorinius ir afektinius įgūdžius. Pasak Kalyani ir kt (2019) klinikinė mokymosi aplinka yra vienas iš pagrindinių veiksnių norint pasiekti norimą rezultatą (Kalyani ir kt., 2019). Įrodyta, kad palyginus su teigiama klinicine patirtimi, neigiama klinikinė patirtis turi papildomo poveikio pasitikėjimui, požiūriui ir studento mokymuisi klinikinėje aplinkoje (Baraz, Memarian ir Vanaki, 2015). Klinikinė mokymosi aplinka yra kelių: fizinių, psichologinių, emocinių ir organizacinių veiksnių derinys, turintis įtakos studentų mokymuisi ir tai, kaip jie susiduria su aplinka (Bdair, 2021). Ši mokymosi aplinka turi didelį poveikį studentų teigiamam mokymuisi ir emociinei gerovei (Childs-Kean, ir kt 2020). Profesijos metimas, baimė, nerimas ir sumišimas buvo paminėti kaip pagrindinės slaugos studentų nepasirengimo ir susirūpinimo klinikinėje mokymosi aplinkoje priežastys (Kalyani ir kt., 2019).

Klinikinio mokymosi metu studentai dažnai susiduria su iššūkiais, kurie turi įtakos jų motyvacijai ir studijų baigimui (Berhe ir Gebretensaye, 2021). Irane atliktame tyrime (2019) apie slaugos studentų patirtis klinikinėje mokymosi aplinkoje, slaugos studentai išskiria neigiamas mokymosi patirtis - slaugytojus, turinčius neigiama požiūrį į savo karjerą, netinkamą klinikinę aplinką, diskriminaciją tarp slaugos ir medicinos studentų. Susidūrę su problemomis ir iššūkiais

slaugos studentai tai pat patiria ir psichologines problemas, baime ir stresą (Kalyani ir kt., 2019). Slaugos ir medicinos palyginimas ir medicinos vertinimas kaip aukštesnę specialybę pažeidžia studentų orumą ir suteikia profesinio nepilnavertiškumo jausmą. Nepilnavertiškumo jausmas viena iš slaugos studentų problemų. Joolae ir kt. (2015) tyrime nepasitikėjimas savimi buvo įvardijamas kaip pagrindinė slaugos studentų baimės ir nerimo priežastis. Mokslininkas savo tyrime įrodė, kad nepasitikėjimas savimi trukdo bendrauti. Be to, pakankamas pasitikėjimas savimi yra vienas iš svarbiausių veiksnių, turinčių įtakos studentų progresui (Joolae ir kt., 2015).

Slaugos studentų stresas patekus į klinikinę aplinką paveikia jų bendrą sveikatą ir trikdo mokymosi procesus. (Aloufi ir kt., 2021) Remiantis Irane atliktu tyrimu (2016), stresas atip pat yra viena iš studentų patirčių klinikinėje aplinkoje (Jamshidi ir kt., 2016). Studentų socialinės ir emocinės patirties trūkumas sukelia stresą ir psichologines problemas. Turkijoje atliktame tyrime (2018) apie slaugos studentų iššūkius klinikinės praktikos metu pabrėžiamos panašios problemos: mentoriaus ir studentų nepagarbūs santykiai, vyriškos lyties diskriminavimas šioje profesinėje veikloje, motyvacijos stoka (Löfgren ir kt., 2023). Taigi galima daryti prielaidą, jog studentai patiria nemažai stresą ir apatiją mokymuisi keliančių veiksnių.

1.3.2 Nuotolinis mokymasis iššūkiai

Nuotolinis mokymasis yra svarbi mokymosi strategija. Tai suteikia studentams lanksčias mokymosi galimybes, leidžiančias nustatyti patogų laiką ir vietą studijoms. Tačiau, perėjimas nuo tradicinio mokymosi prie interneto turi savo iššūkių. Sveikatos profesijų studentai dažnai skundžiasi mokymosi sunkumais per virtualią mokymosi erdvę, dėl kurios sumažėja akademiniai pasiekimai. Spartus perėjimas nuo įprasto mokymosi iki visiško mokymosi internetu ir neatidus laiko planavimas bei mokymai, kaip naudotis virtualiomis klasėmis, buvo paminėti kaip iššūkiai nuotoliniam mokymuisi COVID-19 metu. Turkijoje atliktame tyrime (2021) apie nuotolinio mokymosi keliamus iššūkius, buvo paminėta, kad studentai jaučia stresą, nerimą, netikrumo jausmą. Nežinomybė, dėl išsilavinimo karjeros planų buvo pagrindinė nerimo priežastis (Cengiz, 2021). Kitas autorius antrina, kad nuolatinis nerimas ir nežinomybė mažina studentų motyvaciją (Cengiz 2021).

Nors nuotolinis mokymasis tampa įprasta mokymosi kultūra, tačiau tarp studentų ji laikoma kaip neefektyvi mokymosi priemonė. Irane atliktame tyrime (2023), studentai minėjo, kad nuotolinio mokymosi metu sunku suprasti mokymosi turinį, vyrauja didelis studentų neaktyvumas ir nedalyvavimas paskaitose, prasti studentų ir dėstytojų bendravimo įgūdžiai (Mojarad, 2023). Švedijoje atliktame tyrime studentai labiausia pabrėžė akademinio nesąžiningumo atvejus nuotolinio mokymosi metu (Wallace ir kt., 2021). Išaugęs interneto poreikis lemia prastus miego įpročius. Kroatijoje atliktame tyrime (2021) studentai išsakė, kad nuolatinis buvimas namuose, psichologiniai išgyvenimai, ilgalaikė socialinė atskirtis tampa išaugusia mieguistumo priežastimi (Leaver, Stanley

ir Veenema, 2021) Yra tam tikrų susirūpinimą keliančių dalykų, susijusių su mokymusi internetu, įskaitant studentų prisijungimą prie internetinių sesijų naudojant savo įrenginius, kai jie yra automobiliuose, ar kuomet dėstytojai mato studentų privačias erdves, pavyzdžiui, lanko pamokas iš miegamojo ar užsiima kita veikla. (Bdair, 2021). Apibendrinant galima teigti, jog nuotolinis mokymasis padarė didelę neigiamą įtaką mokslų sistemoje, o vienintelis teigiamas aspektas buvo mokymosi prieinamumas.

1.4 Mokymosi motyvacija ir motyvai

Akademinė motyvacija yra pagrindinis studentų mokymosi ir ugdymosi veiklos aspektas. Tai turi ir tiesioginį, ir netiesioginį poveikį mokymosi procesui (Amit-Aharon, ir kt., 2020) Akademinės motyvacijos svarba yra ta, kad motyvuoti studentai linkę labiau įsitraukti į mokymosi veiklą ir siekti sėkmės edukacinėje aplinkoje. Motyvuoti studentai daugiau dėmesio skiria ugdymo turinio veiklai ir yra linkę pasirinkti tinkamus mokymosi stilius arba, jei reikia, kreiptis pagalbos (Heydari, ir kt.,2020). Akademinė motyvacija slaugos mokyme yra tokia pat svarbi ar net svarbesnė nei kitose mokymosi srityse (Kong, 2021). Kokybiškų slaugos paslaugų teikimas reiškia, kad slaugos studentai turi pakankamai motyvacijos gauti daug informacijos ir įgūdžių, taip pat norą nuolat mokytis iš naujo, tobulėjant sričiai (Saeedi ir kt., 2021). Aukšta akademinė motyvacija lemia smalsumą, aukštą mokymosi kokybę, atkaklumą mokantis ir geresnius akademinis rezultatus.

Pasak Vallerand ir kt. (2022), akademinė motyvacija apima tris komponentus: vidinę motyvaciją (veiklos atlikimas malonumui ir pasitenkinimui savimi), išorinę (veiklos atlikimas siekiant išorinės prasmės ir rezultatų, o nebūtinai asmeninės naudos) ir a-motyvacija (nesuvokiamas studijų pasirinkimas ir nežinojimas, kaip studijų rezultatus sieti su asmenine nauda). Kiekviena motyvacijos rūšis (vidinė, išorinė ir a-motyvacija) gali turėti skirtingą poveikį mokinių rezultatams (Ormrod, 2008). Nustatyta, kad vidinė studentų akademinė motyvacija yra teigiamai susijusi su informacinio raštingumo veiksmingumu (Ross, Perkins ir Bodey, 2016). Teigiama ir sėkminga patirtis, priskiriama vidiniams veiksniams, gali prisidėti prie įgalinimo jausmo, o sėkmės priskyrimas išoriniams veiksniams ir nesėkmingos patirtys gali padidinti besimokančiojo nekompetentingumo jausmą (Amit-Aharon, Melnikov ir Warshawski, 2020). Tyrimai rodo, kad slaugos studentai dažnai kenčia nuo motyvacijos stokos ir didelio streso studijų ir darbo metu. Nustatyta, kad motyvaciniai veiksniai turi didžiausią poveikį slaugytojų išlaikymui, o tai pripažinta esdminiu iššūkiu patenkinant pasaulinius sveikatos priežiūros poreikius. Studentai, kurie aktyviai savarankiškai reguliuoja savo mokymąsi, yra labiau linkę nustatyti, stebėti ir įvertinti savo tikslų procesus, įgyvendinti veiksmingas mokymosi strategijas, sukurti produktyvias mokymosi aplinkas ir išlaikyti mokymosi veiksmingumą. (Kong, 2021)

Reguliuodami motyvaciją slaugos studentai gali koreguoti ir nukreipti savo motyvuotą mokymąsi bei kryptingai kurti mokymosi profilius, kurie prisideda prie jų mokymosi ir motyvacijos viso mokymosi metu (Salamonson ir kt., 2017). Savarankiškai reguliuojama motyvacija gali būti palengvinta taikant kelias strategijas, tokias kaip aplinkos struktūrizavimas (pvz., sumažinant tikimybę, kad aplinkoje bus blaškančių elementų studijų metu), savireguliuojamas savarankiškas pasekmes, siekiant paveikti motyvaciją) ir vertės reguliavimas (pvz., mąstymas apie užduočių naudingumą) (Wolters, 2013).

1.5 Efektyviausi mokymosi metodai slaugos studentų mokymosi procese

Mokinantis savarankiškai, studentas gali priimti sprendimus, mąstyti kritiškai ir kūrybingai, suprasti bendruomenės normas ir ribas, pasirinkti tinkamą veiklą, nustatyti mokymosi tikslus ir parinkti tinkamus metodus jų pasiekimui. Sąvoką "savarankiškas mokymasis" apima šie aspektai: a) gebėjimas organizuoti mokymosi procesą savarankiškai; b) gebėjimas stebėti ir keisti šį procesą; c) kritiškas mokymosi proceso vertinimas; d) veiklos ir pasiekimų vertinimas ir refleksija. Norint, kad studentai būtų pajėgūs mokytis ir dirbti savarankiškai studijų metu, svarbu sukurti įdomių užduočių, kurios skatintų jų susidomėjimą, didintų motyvaciją ir padėtų pasiekti bendrus dalyko/studijų tikslus. Taip pat ne ką mažiau svarbus yra studentų tinkamo darbo atlikimo įvertinimas, pagyrimas bei paskatinimas, kad studentas tokiu būdu įgytų daugiau motyvacijos bei tikėjimo savo veikloje.

1.5.1 Mokymasis iš kolegų

Mokymasis bendraamžių pagalba – tai metodas, kai tos pačios socialinės grupės asmenys padeda vieni kitiems mokymosi procese mokydami ir (arba) lavindami vieni kitus bei savo įgūdžius (Yava ir Sutcu Cicek, 2016). Mokymosi bendraamžių metodu mokiniai aktyviai vadovauja vieni kitiems, dalijasi praktika, dalyvauja diskusijos ir grįžtamojo ryšio procese. Šios ugdymo strategijos pedagoginės šaknys pagrįstos tokiais teoretikais kaip Piaget ir Perry (Unver ir Akbayrak, 2013; Wareing ir kt., 2018). Su Piaget teorija galime suprasti slaugos studentų pažintinį vystymąsi, ko ir kaip jie nori, todėl galime organizuoti efektyvesnį ugdymą (Koc, Kiziltepe, Cinarli ir Sener, 2017). Pasak Perry; mokinių požiūris į mokymąsi keičiasi per mokslo metus (Taylor ir Hamdy, 2013).

Taikant kognityvinius, psichomotorinius ir afektyvinius mokymosi metodus, šis mokymosi metodas stiprina studentų savigarbą ir bendravimo įgūdžius, padeda jiems planuoti karjerą ir mokytis „mokymosi“ proceso, prisideda prie savęs tobulinimo, veiksmingumo, vadovavimo įgūdžių, taip pat jų asmeninio ir profesinio tobulėjimo (Abdullah ir kt. Chanas, 2018). Kai kuriuose Turkijoje atliktuose tyrimuose vyresniųjų kursų studentai tapo bendraamžiais mokytojais instruktoriais pirmakursiams. Šis metodas padėjo pirmo kurso studentams išsiugdyti pažangesnius klinikinius įgūdžius, sumažinti nerimo lygį ir turėjo teigiamos įtakos vidiniam kontrolės jausmui (Abaan, Duygulu ir Ugur, 2012). Nors per pastaruosius dešimtmečius Turkijoje padaugėjo studijų, kuriose

slaugytojų mokyme naudojamosi bendraamžių mokymosi metodu, jis vis dar nėra pakankamas. Slaugos mokyme svarbu kartu su kitais aktyviaisiais mokymosi metodais taikyti mokymosi pagalbinį metodą ir atitinkamai dalytis rezultatais. Galima daryti išvadą, jog mokymasis su koelgų pagalba daro teigiamą įtaką mokymosi procesui ir rezultatams, tačiau nėra pakankamas, jog būtų pilnavertis ir vienintelis mokymosi metodas.

1.5.2 Mentorystės nauda

Amerikos nacionalinis mentorystės institutas (ANMI) apibrėžė įvairius mentorystės tipus: individualus, komandinis, grupinis, kolegų. Pagrindinis mentorystės tikslas – prižiūrėti mokinių mokymosi veiklos metu, organizuoti mokymosi veiklą, teikti konstruktyvų grįžtamąjį ryšį, nustatyti mokinių įgūdžius, nuostatas ir elgesį, išreikšti susirūpinimą dėl mokinių veiklos ir pasiūlyti sprendimus (Ancel, 2013). Trumpai tariant, mentoriaus vaidmuo yra sukurti ryšį tarp teorijos ir praktikos (Cayir ir Faydali, 2017). Mentorystės naudą galima apibendrinti kaip palengvinimą mokiniui mokytis, palankios mokymosi aplinkos sukūrimą, mokiniui būdingo mokymosi proceso vystymą, profesijos stiprinimą, profesinės kompetencijos įgijimą, profesinio tapatumo ir požiūrio ugdymą (Ancel, 2013). Turkijoje atliktame tyrime studentai teigė, kad klinikinių slaugytojų indėlis į jų išsilavinimą buvo mažas ir, kad slaugytojai neprisiėmė pakankamai atsakomybės, o klinikinės slaugytojos teigė, kad jos tinkamai remia studentus. Dirbantys slaugytojai turėtų dalytis savo klinikinėmis žiniomis ir patirtimi su studentais klinikinėje aplinkoje, turėti žinių apie įrodymais pagrįstą praktiką ir panaudoti jas priežiūros programose. Tokiu būdu bus sumažintas atotrūkis tarp teorijos ir praktikos. Akademinis ir klinikinis bendradarbiavimas sustiprins slaugytojų švietimą. Dirbantys slaugytojai galės dalytis savo klinikinėmis žiniomis ir patirtimi su studentais klinikinėje aplinkoje, turėti žinių apie įrodymais pagrįstą praktiką ir panaudoti jas priežiūros programose. Tokiu būdu bus sumažintas atotrūkis tarp teorijos ir praktikos. Akademinis ir klinikinis bendradarbiavimas sustiprins slaugytojo išsilavinimą.

1. TYRIMO METODIKA

1.2. Tiriamųjų imtis ir atranka

Tyrimo imtis buvo sudaryta taikant patogiąją įvairių atvejų atranka ir „sniego gniūžtės“ metodą. (Žydžiūnaitė ir Sabaliauskas, 2017). Kokybinis tyrimas grindžiamas nuostata, kad kiekvieno tyrimo dalyvio patirtis yra unikali (Žydžiūnaitė ir Sabaliauskas, 2017), todėl pasirinkta įvairių atvejų atranka leidžia įtraukti skirtingų studijų kursų studentus, turinčius skirtingas mokymosi patirtis. Siekiant ištirti slaugos studentų mokymosi patirtis. Tyrime dalyvavo vienos Lietuvos aukštosios švietimo įstaigos bendrosios praktikos slaugos bakalauro studijų programos I, II ir IV kurso studentai ir išplėstinės praktikos slaugos magistratūros studijų programos I-II kurso studijų programos studentai.

Tyrimo dalyvavo dvidešimt vienas respondentas, visos tyrimo dalyvės buvo moterys. Apklausoje dalyvavo 13 išplėstinės praktikos slaugos magistrantūros studentėms ir 8 bendrosios praktikos slaugos bakalauro studijų studentėms. Tyrimo dalyvių amžius svyravo nuo 19 metų iki 30 metų. Tyrimo metu buvo pasidomėta, kokią darbo patirtį medicinos srityje turintys slaugos studentai. 12 magistratūros studijų studentėms turinčios bendrosios praktikos slaugytojos licencija ir dirbančios medicinos įstaigose, 1 magistrantūros studijų studentė dirbanti ne medicinos srityje. 7 bakalauro studijų studentės studijų metu nedirba, 1 studentė dirbanti slaugytojos padėjėja. Išsamesnis tiriamųjų grupės aprašymas pateiktas 1 lentelėje. Visi tyrimo dalyviai suteiktas individualus kodas pvz. (1 studentas- ST-1, antras ST-2 ir t.t) Demografiniai duomenys apie tiriamuosius buvo surinkti interviu metu.

1 lentelė Tiriamųjų charakteristikos

Tyrimo dalyvio kodas	Lytis	Amžius (metai)	Studijuojama programa	Studijų kursas	Darbo patirtis (metais)
ST-1	Moteris	25	IPS	II	3BPS
ST-2	Moteris	21	BA	IV	1,5 SP
ST-3	Moteris	27	IPS	II	5BPS
ST-4	Moteris	23	IPS	I	1,5BPS
ST-5	Moteris	30	IPS	II	Kita
ST-6	Moteris	22	BA	IV	Nedirba
ST-7	Moteris	25	IPS	II	2BPS
ST-8	Moteris	24	IPS	II	2BPS
ST-9	Moteris	25	IPS	II	3BPS

ST-10	Moteris	24	IPS	II	2PBS
ST-11	Moteris	20	BA	II	Nedirba
ST-12	Moteris	19	BA	I	Nedirba
ST-13	Moteris	19	BA	I	Nedirba
ST-14	Moteris	25	IPS	II	3BPS
ST-15	Moteris	19	BA	I	Nedirba
ST-16	Moteris	20	BA	II	Nedirba
ST-17	Moteris	20	BA	II	Nedirba
ST-18	Moteris	28	IPS	II	5BPS
ST-19	Moteris	26	IPS	II	4BPS
ST-20	Moteris	25	IPS	II	2,5BPS
ST-21	Moteris	25	IPS	II	3BPS

1.3. Tyrimo instrumentas

Tyrimo metu buvo atlikta mokslinės literatūros turinio analizė. Teoriniu aspektu buvo norima išsiaiškinti slaugos studentų mokymosi patirtis. Mokymosi patirties samprata literatūroje buvo ieškoma akcentuojam į mokymosi patirtis teorijos, klinikinės praktikos metu, keliamus mokymosi iššūkius, motyvacijos ir tikslų svarbą, mokymosi metodų naudojimą. Mokslinės literatūros analizei buvo pasirinkti paieškos raktiniai žodžiai :slaugos studentas, patirtinis mokymasis, patirtis. (*nursing students, experiential learning, experience*). Literatūros paieška atlikta naudojantis duomenų bazėmis PubMed, mokslinių duomenų paieškos sistema EBSCO bei Google Mokslinčius. Papildomai paieškai naudoti jungtukai AND bei OR bei kiti paieškos žodžiai. Paieška atlikta 2023m. rugsėjo - 2023 Gruodžio mėnesiais. Atmestos publikacijos, kuriose tiriamieji medicinos studentai arba slaugytojai, kurie niekur nestudijuoja. Siekiant gauti naujausią mokymosi literatūros paieškos rezultatus buvo pasirinkti ne senesni nei 5 metų publikacijos.

Šiuo tyrimu siekiama nustatyti slaugos studentų mokymosi patirtis, *atsakant į klausimą – kokios mokymosi patirtys padeda studentams mokytis veiksmingai?* Kokybiniame tyrime buvo taikomas *pusiau struktūruotas interviu* (Gaižauskaitė ir Valavičienė, 2016). Siekiant nustatyti veiksmingo slaugos studentų mokymosi patirtis, buvo pasirinktas pusiau struktūruotas interviu metodas, kurio metu buvo apklausta vienos aukštosios mokyklos, rengiančios slaugos specialistus. Interviu klausimai bus suskirstyti į tris dalis (išskirtos atsižvelgiant į tyrimo klausimus): pirmoji dalis apie mokymosi keliamus iššūkius; antroji dalis apie mokymosi motyvus ir trečioji dalis apie mokymosi naudingumą.

Interviu sudarė trys klausimų dalys : įvadiniai (5 klausimai) ir pagrindine darbo tema susiję klausimai (13 klausimų), (2 priedas). Tyrimo dalyviai pirmiausia buvo įvedami į interviu, pateikiant įvadinius klausimus (pvz., „Kokia jūsų lytis“, „Koks jūsų amžius“, „Kokia Jūsų studijuojama studijų programa ir kursas“, „Kokia Jūsų darbo patirtis“). Studentams atsakius į šiuos klausimus, buvo pateikti pagrindiniai tyrimo klausimai, kurie sutelkia dėmesį į mokymosi metu įgytas patirtis; buvo siekiama sužinoti ar studentai patiria iššūkių mokymosi metu, kokias emocijas ir savipagalbos būdus taiko. Tai pat buvo svarbu sužinoti, kokie pagrindiniai slaugos studentų mokymosi tikslai ir veiksmingus mokymosi metodus.

1.4. Duomenų rinkimas

Interviu atliktas, naudojant iš anksto parengtu interviu klausimais. Interviu buvo vykdomi nuotoliniu būdu, naudojant išmaniosiomis technologijomis, atliekant paprastus ir garsinius skambučius programoje: „Microsoft Teams“. Vykdamas interviu nuotoliniu būdu, buvo iš anksto suderintas tyrimo dalyviams patogus laikas. Interviu metu buvo užduodami iš anksto paruošti klausimai, taip pat buvo leidžiama naudoti į planą neįtrauktus klausimus, kurie suteikė galimybę labiau praplėsti atliekamą interviu ir gauti išsamesnius atsakymus iš tiriamųjų. Tyrimas buvo vykdomas 2024 m. vasario - 2024 m. kovo mėnesiais.

Prieš pradėdant interviu – tyrimo dalyviai buvo informuoti ir supažindinami su tyrimo tikslu, uždaviniais. Tyrimo dalyviai buvo informuoti, kad interviu bus įrašinėjamas. Interviu buvo įrašomas diktofono pagalba, naudojant mobiliuoju telefonu. Visi tyrimo dalyviai sutiko, kad pokalbis būtų įrašomas ir išreikštas žodinis sutikimas dalyvauti tyrime. Po tyrimą į asmenius elektroninius paštus išsiųstas tyrėjo pasirašytas raštiškas informuoto dalyvio sutikimas.(1priedas) Dviem tyrimo dalyviams, pareiškusiems norą atsakyti į klausimus raštu, buvo suteikta galimybė raštu atsakyti į klausimyną, parengtą interviu modelio pagrindu. Vienam tyrimo dalyviui sutikus atlikti interviu gyvai, buvo susitarta patogiu laiku, palankioje aplinkoje, kurioje respondentas galėjo jaustis laisvai.

Techniniai respondentų apklausos duomenys pateikti 2 lentelėje. Ilgiausio interviu trukmė - trisdešimt minučių, trumpiausias interviu truko šešias minutes ir trisdešimt sekundžių. Bendra interviu trukmė: trys valandos.

Po kiekvieno interviu garso įrašai bus anonimizuojami (suteikiant tyrimo dalyviams slapyvardžius) ir transkribuojami elektroniniu (Word) formatu. Transkribuoto teksto apimtį sudarė septyniasdešimt keturi A4 formato puslapiai. Siekiant užtikrinti tyrimo dalyvių anonimiškumą, iš transkribuojamo teksto buvo pašalinti visi pavadinimai, vardai ir kita informacija, kuri leistų tiesiogiai identifikuoti tyrimo dalyvius. Techniniai respondentų apklausos duomenys pateikti 2 lentelėje.

2 lentelė Tyrimo dalyvių apklausos techniniai duomenys

Tyrimo dalyvio kodas	Interviu trukmė min	Transkribuoto teksto apimtis puslapiais
ST-1	30:00	7
ST-2	11:40	4
ST-3	11:11	3
ST-4	08:13	3
ST-5	13:45	4
ST-6	07:45	3
ST-7	10:57	3
ST-8	13:02	4
ST-9	19:41	5
ST-10	08:00	3
ST-11	07:12	3
ST-12	08:19	4
ST-13	07:26	4
ST-14	09:22	3
ST-15	06:30	3
ST-16	10:24	4
ST-17	06:42	2
ST-18	*	4
ST-19	*	4
ST-20	10:41	4

*apklausa atlikta raštu

1.5. Duomenų apdorojimas ir analizė

Duomenų rinkimui buvo pasitelkta ryšio (komunikacijos) priemonės – nuotolinis garso pokalbis (sinchroninė komunikacija). Pagrindinis šio duomenų rinkimo būdas pasirinktas, nes kviečiant dalyvauti tyrime studentus atsiskleidė, kad didžioji dalis dienos metu studijuojantys, o vakarais dirbantys, todėl nuotolinio interviu (angl. *remote interviewing*) taikymas leido užtikrinti tyrimo dalyvių pasiekiamumą. Su studentais buvo suderintas jiems patogus laikas (daliai studentų buvo patogiu atsakyti į interviu klausimus vakarais, kiti tyrimo dalyviai rinkosi nedarbo diena). Atliekant tyrimą nuotoliniu būdu, suteikia tyrimo dalyviui laisvę, saugumo ir anonimiškumo jausmas, nes tyrimas atliekamas jiems patogioje ir saugioje vietoje (t.y namuose).

Duomenų analizei pasirinktas indukcinis kokybinės turinio analizės metodas (Žydzūnaitė ir Sabaliauskas, 2017). Gauti duomenys buvo įrašomi diktofonu, tuomet buvo klausomas garso įrašas ir transkribuojamas teksto redagavimo programa Microsoft Word. Klausantis garso įrašo garsinė medžiaga buvo perrašoma autentiška, nekoreguota rašytinė kalba. Transkribavimo metu buvo laikomasi tam tikrų taisyklių. Citatose, kuriose sakinius cituojamas ne nuo pradžių arba ne iki galo naudojamas sakinio iškarpos ženklas „<...>“

Atsakymai grupuoti į kategorijas ir subkategorijas, kurios iliustruotos citatomis iš interviu protokolų. Prie kiekvienos citatos nurodomas interviu pateikusio informanto individualus kodas. Taip pat atliekant duomenų analizę buvo nuolat grįžtama prie tyrimų klausimų, kad nebūtų nuklystama nuo tyrimo tikslo. Pateikiant rezultatus buvo pateiktos tik tos citatos, kurios geriausiai atspindi subkategorijas ir kategorijas. Analizuojant duomenis buvo išskirti prasminiai vienetai, kurie jungiami į subkategorijas ir kategorijas. (3 lentelė)

3 lentelė Duomenų analizės pavyzdys

Kategorija	Subkategorija	Patvirtinantys teiginiai
Asmeninės laiko planavimo problemos	Darbų atidėliojimas	„<...> kartais sunku prisiversti laiku padaryti darbus. Mėgstu atidėlioti darbus.”(ST-5) „<...> laiko stokos iššūkiai. Dažniausia užduotis pasilieku atlikti paskutinę dieną”(ST-18)
	Sudėtingas studijų ir darbo suderinimas	„<...>Suderinti mokslus ir darbą, kad surasti laiko ir pakankami laiko mokslams atlikti, bet ir tuo pačiu galėčiau dirbti”(ST-5)

1.6. Tyrimo etika

Tyrimui atlikti buvo gautas Vilniaus Universiteto Medicinos Fakulteto Mokslinių tyrimų etikos komiteto leidimas Nr. (1.7 E) 150000-KT-37, kuris buvo išduotas 2024-02-06 (1 priedas). Tyrimas bus atliekamas laikantis pagrindinių etikos principų (Žydzūnaitė ir Sabaliauskas, 2017): konfidencialumo, geranoriškumo, teisingumo, savarankiškumo, pagarba asmens orumui.

Geranoriškumo principas užtikrintas klausimyno teiginiai, kurie pateikti pagarbiu stiliu, nesudaro prielaidų respondentui prarasti privatumą. Tyrimo metu buvo siekiama, kad tiriamieji nejaustų psichologinės įtampos, užtikrintas asmeninis privatumas. Tyrimo dalyviai tyrime dalyvavo laisvanoriškai, o prieš sutinkant dalyvauti buvo informuoti apie teisę neatsakyti į klausimus į kuriuos jų manymu nedera atsakyti ir bet kuriuo tyrimo metu pasitraukti iš tyrimo. Tyrimo dalyviai buvo informuoti, jog dalyvavimas tyrime nedaro jokios įtakos esamam statusui ir nesukelia jokios rizikos, respondentų neklausama individuali informacija ir taip užtikrinimams jų anonimiškumas. Su kiekvienu respondentu buvo aptariama, kur bus naudojami interviu duomenys. Duomenys bus naudojami

rengiant magistrinį darbą ir bus prieinamo tik magistrinio darbo autoriui. Po duomenų analizės ir interpretacijos, kompiuterinės bylos su neapdorotais duomenimis buvo ištrintos. Tiriamieji buvo supažindinti su veiksmais, kuriais bus siekiama užtikrinti respondento konfidencialumą. Atliekant interviu klausimai, kurie pateikti tiriamiesiems, nėra asmeninės informacijos, kuri leistų atpažinti konkretų asmenį. *Konfidencialumo principas* buvo laikomasis net tik interviu metu, bet ir apdorojant duomenis. Gautiems duomenims, buvo suteikiami individualūs kodai.

2. TYRIMOS REZULTATAI

Atlikus kokybinį tyrimą, buvo siekiama ištirti slaugos studentų prasmingas mokymosi patirtis. Mokymosi patirtis formuojasi susidūrus su iššūkiais, kurie turi įtakos mokymosi motyvacijai ir tikslų siekimui. Iššūkių įveikimas ugdo studentų asmenybę ir leidžia atrasti asmeniškai svarbius veiksmingus mokymosi metodus. Analizuojant tyrimo duomenis, išskirtos 4 temos, paaškinančios studentų mokymosi patirčių išskirtinumą, mokymosi metodų įvairiapusiškumą:

- 1 tema: Mokymosi iššūkiai;
- 2 tema: Emocijos ir savipagalbos būdai;
- 3 tema: Mokymosi motyvai;
- 4 tema: Veiksmingi mokymosi būdai

Nustatytos temos buvo pagrįstos 14 kategorijomis ir 55 subkategorijomis, kurios atskleidžia slaugos studentų mokymosi patirčių įvairovę

1 Tema: Mokymosi iššūkiai

Analizuojant tyrimo duomenis, išskirta 5 kategorijos ir 16 subkategorijų, kurios apibūdina slaugos studentų mokymosi metu patirtus iššūkius klinikinėje praktikoje ir paskaitų metu:

- Mokymosi medžiagos sudėtingumas;
- Dėstytojų komunikacijos stoka;
- Asmeninės laiko planavimo problemos;
- Nuotolinio mokymosi kliūtys;
- Suvokiamas neigimas slaugos personalo požiūris į studentus.

Mokymosi medžiagos sudėtingumas

Daugelis studentų įvardijo, kad mokantis teorijos, susiduria su dideliais informacijos kiekiais, kuriuos per trumpą laiką sudėtinga išmokti (4 lentelė): „Teorijos metu tai gal sunkumas būna tame, kad kažkaip labai daug informacijos ir ne visą laik užtenka to laiko”(ST-3); „informacijos gausa, kad sunku ta informacija kažkaip tai susisteminti tiesiog, kad lengviau išmokti”(ST-14). Kai kurie studentai įvardija, kad informacija nėra tinkamai paruošta studentams, todėl nemažai laiko sąnaudų atima jos susisteminimas: „labai daug informacijos pateikiama, dažnai ją reikia atsirinkti, kuri galbūt daugiau būna nenaudinga”(ST-12). Studentų teigimu tinkamas informacijos paruošimas ir pateikimas priklauso nuo dėstytojų indelio: „<...>informacija nėra tinkamai paruošta, jog mes turime įdėti daug darbo į tai mano nuomone, ką turėtų būti atlikęs dėstytojas”(ST-7).

Pastebėta, kas studentai susiduria su mokymosi informacijos gausos problemomis per trumpą laiką. Studentai įvardija, kad mokymosi medžiaga netinkamai paruošta, nemažai informacijos tenka atsirinkti patiems, o tai studentų teigimu turėtų būti dėstytojų darbas.

4 lentelė Kategorija „Mokymosi medžiagos sudėtingumas“

Subkategorijos	Patvirtinantys teiginiai
Dideli mokymosi informacijos kiekiai	„Teorijos metu tai gal sunkumas būna tame, kad kažkaip labai daug informacijos ir ne visą laiką užtenka to laiko“(ST-3) „informacijos gausa, kad sunku tą informaciją kažkaip tai susisteminti tiesiog, kad lengviau išmokyti“(ST-14) „<...>kol perskaitai pradžią supranti, kad galė nebepreisi pradžios, nes medžiagos būna labai daug“(ST-9)
Netinkamai paruošta medžiaga	„<...>informacija nėra tinkamai paruošta, jog mes turime įdėti daug darbo į tai mano nuomone, ką turėtų būti atlikęs dėstytojas“(ST-7)
Perteklinė medžiaga	„labai daug informacijos pateikiama, dažnai ją reikia atsirinkti, kuri galbūt daugiau būna nenaudinga“(ST-12)
Nepakankamas medžiagos rengimas	„dėstytojai tiesiog atsiunčia skaidres, kuriose kartais tik paveikslukai“(ST-1)

Dėstytojų komunikacijos stoka

Dėstytojų ir studentų komunikacija labai svarbi ugdant ir tęsiant mokymąsi. Studentai įvardijo, kad trūksta komunikacijos su dėstytojais(5 lentelė): „*trūksta komunikacijos, tarp dėstytojų ir studentų*“(ST-12). Tyrimo metu studentai įvardijo, kad dėstytojai per vėlavimą praneša apie planuojamus atsiskaitymus, kurie sąlygoja prastus laiko planavimo įgūdžius, kartais nukenčia ir emocinė sveikata: „<...> *dėstytojai gali prieš savaitę tik praneša apie atsiskaitymą ir ne visą laiką užtenka to laiko, dėl to, kad aš ne tik mokausi, aš turiu ir savo asmeninį gyvenimą ir dirbu, bet gaila, kad dėstytojai į tai neatsižvelgia, nes jų teigimu, kad vos ne pagrindinis darbas yra mokytis ir tik mokytis ir kaip bandai viską suderinti, kartais nukenčia ir mokslai ir emocinė sveikata.*“(ST-4). Pasitaikydavo atvejų, kad dėstytojai nesilaiko numatyto paskaitų grafiko: „*dažnai dėstytojai vėluoja į paskaitas, negerbia studentų laiko*“(ST-5); „*būna, kad prisijungia prie paskaitos ir laukia dėstytojo 15-30min*“(ST-1).

Įvertinus rezultatus, dėstytojų ir studentų komunikacija svarbi ugdant efektyvų mokymosi procesą. Studentam sunku komunikuoti su dėstytojais, kada negaunamas grįžtamas ryšys, kuris negali formuoti geresnių dalykinių santykių tarp studentų ir dėstytojų.

5 lentelė Kategorija „Dėstytojų komunikacijos stoka“

Subkategorija	Patvirtinantys teiginiai
Komunikacijos su dėstytojais trūkumas	„<..> dėstytojai gali prieš savaitę tik praneša apie atsiskaitymą ir ne visą laiką užtenka to laiko, dėl to, kad aš ne tik mokausi, aš turiu ir savo asmeninį gyvenimą ir dirbu, bet gaila, kad dėstytojai į tai neatsižvelgia, nes jų teigimu, kad vos ne pagrindinis darbas yra mokytis ir tik mokytis ir kaip bandai viską suderinti, kartais nukenčia ir mokslai ir emocinė sveikata.”(ST-4) „<...> trūksta komunikacijos, tarp dėstytojų ir studentų”(ST-12)
Dėstytojų vėlavimas	„dažnai dėstytojai vėluoja į paskaitas, negerbia studentų laiko“ (ST-5) „būna, kad prisijungia prie paskaitos ir laukia dėstytojo 15-30min” (ST-1)

Asmeninės laiko planavimo sunkumai

Tyrimo metu pastebėta, kad studentai susiduria su asmeniais iššūkiais, kurie susiję su laiko planavimo įgūdžių trūkumu. Studentams trūko motyvacijos, dažnai pasilieka darbus paskutinėmis minutėmis (6 lentelė): „<...> kartais sunku prisiversti laiku padaryti darbus. Mėgstu atidėlioti darbus.”(ST-5); „<...> laiko stoka iššūkiai. Dažniausia užduotis pasilieku atlikti paskutinę dieną”(ST-18). Studijų metu pasitaiko įvairių mokymosi ciklų, kurie reikalauja didesnių laiko sąnaudų susisteminti ir išmokti informacija: „Laiko trūkumas, nes mokomės ciklais ir būna, kad vienas dalykas pernelyg sunkus, pavyzdžiui, kaip farmakologija ir tikrai gana mažai laiko išmokti visą informaciją”(ST-11). Magistrantūros studijas studijuojantys studentai atviravo, kad sunku suderinti mokslus su studijomis. Studijos dažniausia vyksta dienos metu, todėl studentai tenka derinti šias dvi sferas: „<...>Suderinti mokslus ir darbą, kad surasti laiko ir pakankami laiko mokslams atlikti, bet ir tuo pačiu galėčiau dirbti”(ST-5).

Studentai laiko planavimo įgūdžiais susiję su motyvacijos stoka studijų metu. Darbų atidėliojimas, nuolatinis darbų ir studijų derinimas turi įtakos studentų mokymosi procesui ir asmeniniams gyvenimui.

6 lentelė Kategorija „Asmeninio laiko planavimo sunkumai“

Subkategorija	Patvirtinantys teiginiai
Darbų atidėliojimas	<p>„<...> kartais sunku prisiversti laiku padaryti darbus. Mėgstu atidėlioti darbus.”(ST-5)</p> <p>„<...> laiko stokos iššūkiai. Dažniausia užduotis pasilieku atlikti paskutinę dieną”(ST-18)</p> <p>„Laiko trūkumas, nes mokomės ciklais ir būna, kad vienas dalykas pernelyg sunkus, pavyzdžiui, kaip farmakologija ir tikrai gana mažai laiko išmokti visą informaciją”(ST-11)</p>
Sudėtingas studijų ir darbo suderinimas	<p>„<..>Suderinti mokslus ir darbą, kad surasti laiko ir pakankami laiko mokslams atlikti, bet ir tuo pačiu galėčiau dirbti”(ST-5)</p> <p>„<...>derinti studijas ir darbą, nes nebuvo tokios galimybės, kad galėtum nedirbti”(ST-1)</p>

Nuotolinio mokymosi kliūtys

Nors Covid-19 pandemijos metu vyko nenutrūkstamas mokymasis, kuris likęs iki šiol nuotolinėje erdvėje, dalis tyrimo dalyvių atviravo, kad nuotolinio mokymosi metu sunku susikaupti, klausyti paskaitų iš namų (7 lentelė): „<...> nuotolinio mokymosi metu sunku sutelkti dėmesį, pastoviai norisi daryti kažkokius pašalinius darbus”(ST-10). Kiti tyrimo dalyviai teigė, kad nuotolinio mokymosi metu girdi pašalinius garsus, kurie trukdo susikaupti: „<...> pas dėstytojus sklindantys pašaliniai garsai”(ST-4); „Kai kurie dėstytojai dėsto paskaitas iš darbo, tai pas juos į kabinetą ateina bendradarbiai kažko paklausti“ (ST-1). Magistrantūros studentai įvardija, kad paskaitų tenka klausyti iš darbo ar net važiuojant automobiliu, kada netinkami susikoncentruojama į dėstoma medžiaga: „ pasitaiko tokių atvejų, kada paskaita tenka klausyti iš darbo, tai tikrai nukenčia informacijos įsisavinimas, nes darbe negali tinkamai susikaupti“ (ST-12); „tenka paskaita klausyti važiuojant automobiliu, pagalvojus tai labai pavojinga, nes nėra tinkamai susikoncentruojama į paskaitą, o ir į kelią“ (ST-3).

Nors nuotoliniais mokymasis turi savų plusų ir minusų, tačiau studentai susiduria su nuotolinio mokymosi iššūkiais – paskaitų metu girdimi pašaliniai garsai, paskaitų klausymas iš darbo ar automobilio, turi įtakos studentų informacijos įsisavinimui.

7 lentelė Kategorija „Nuotolinio mokymosi klūtys“

Subkategorija	Patvirtinantys teiginiai
Pašaliniai garsai	„<...> pas dėstytojus sklindantys pašaliniai garsai”(ST-4) „paskaitos metu nuolatos skamba dėstytojas telefonas“ (ST-3) „Kai kurie dėstytojai dėsto paskaitas iš darbo, tai pas juos į kabinetą ateina bendradarbiai kažko paklausti“ (ST-1)
Dėmesio sutelkimo į užduotis iššūkis	„<...> nuotolinio mokymosi metu sunku sutelkti dėmesį, pastoviai norisi daryti kažkokius pašalinius darbus”(ST-10)
Paskaitų klausymasis darbo metu	„pasitaiko tokių atvejų, kada paskaita tenka klausyti iš darbo, tai tikrai nukenčia informacijos įsisavinimas, nes darbe negali tinkamai susikaupti“ (ST-12)
Paskaitų klausymas iš automobilio	„tenka paskaita klausyti važiuojant automobiliu, pagalvojus tai labai pavojinga, nes nėra tinkamai susikoncentruojama į paskaitą, o ir į kelią“ (ST-3)

Suvokiamas neigiamas slaugos personalo požiūris į studentus

Aktuali tema, kuri iškilo analizuojant bakalauro ir magistro studijų programų studentų interviu duomenis - neigiamas slaugos personalo elgesys ir požiūris į studentus praktikos metu. Bakalauro studijų programos studentai pažymėjo, kad praktikos metu patyrė žeminantį elgesys dėl to, kad jie studijuoja universitete ir dažnai buvo lyginami su kolegijų studentais (8 lentelė): „<...> *diskriminacija ... tarp kolegijoje [besimokančių] ir [tų], kurie universitete. Ir visą laik tie, kurie universitete mokosi nuvertinami ir labiau kažkaip šalta bendrauja, negu tiek, kurie kolegijoje*”(ST-16). Magistro studijų programos studentams irgi pasitaikydavo įvairių personalų replikų apie išplėstinės praktikos slaugytojo ne reikalingumą ir nenaudingumą: „ *praktikos metu vienas gydytojas pasakė, kad mes išplėstinės praktikos slaugytojos nieko vis tiek negalėsime dirbti pasibaigę mokslus, tačiau sako gera investiciją į save*“ (ST-1). Praktikos metu studentai dažnai tenka dirbti su naujais žmonėmis, naujoje aplinkoje. Tyrimo metu studentai susiduria su slaugytojų neigiamų požiūriu į studentą, netinkama komunikacija su studentais: „<...> *būtent skyriai nenori priimti, nenoriai priima kolektyvas*”(ST-15); „<...> *kuomet atėjęs į praktiką jautiesi nelaukiamas ir nenorimas, šiek tiek dingsta motyvacija apskritai stengtis ir inicijuoti kažkuo domėtis ir bandyti klausti ten dirbančių asmenų*”(ST-7) ; „<...> *personalas ir kolektyvas, labiau kaip jie bendrauja ir nenoriai bando padėti, tarsi prievarta*” (ST-16). Neigiamas požiūris į studentą tai pat turi įtakos studento emocinei gerovei: „<...> *ėjimas į naują vietą, nepažįstami žmonės, personalo ignoravimas, tavęs kaip studentų. Tai tikrai buvo, kad verkiau per praktikas*”(ST-1)

Įvertinus rezultatus, slaugos personalo neigiamas požiūris į studentus daro neigiamą įtaką studentų asmeniniams pasirinkimais, slaugytojų komunikacijos trūkumas trukdo efektyviai mokymuisi, nepakankamas praktikos laikas, neleidžia tinkamai panaudoti išmoktas žinias.

8 lentelė Kategorija „Suvokiamas neigiamas slaugos personalo požiūris į studentus“

Subkategorija	Patvirtinantys teiginiai
Studentų pasirinkimus žeminantis elgesys	„<...> diskriminacija tarp kolegijoje, kurie mokosi ir kurie universitete ir visą laiką tie kurie universitete mokosi nuvertinami ir labiau kažkaip šaltai bendrauja, negu tiek, kurie kolegijoje“(ST-16). „, praktikos metu vienas gydytojas pasakė, kad mes išplėstinės praktikos slaugytojos nieko vis tiek negalėsime dirbti pasibaigę mokslus, tačiau sako gera investiciją į save“ (ST-1)
Darbuotojų nenoras turėti studentą praktikoje	„<...> būtent skyriai nenori priimti, nenoriai priima kolektyvas“(ST-15) „<...> kuomet atėjęs į praktiką jautiesi nelaukiamas ir nenorimas, šiek tiek dingsta motyvacija apskritai stengtis ir inicijuoti kažkuo domėtis ir bandyti klausti ten dirbančių asmenų“(ST-7) „<...>personalas ir kolektyvas, labiau kaip jie bendrauja ir nenoriai bando padėti, tarsi prievarta” (ST-16)
Slaugytojų ignoravimas	„<...> ėjimas į naują vietą, nepažįstami žmonės, personalo ignoravimas, tavęs kaip studentų. Tai tikrai buvo, kad verkiau per praktikas“(ST-1)
Nepakankamas laikas praktikos metu	„<...> Praktikos pradžioje, kol įsivažiuoji, žiūrint kokias, koks ilgumas jos, nes jeigu ten 2 savaitės tai net nespėji iš tikrųjų priprasti prie žmonių” (ST-1)

2 Tema: Studentų emocijos ir savipagalbos būdai

Emocijos yra pagrindinis mokymosi patirties komponentas, veikiantis daugelį aspektų – nuo mokymosi motyvacijos iki akademinų rezultatų ir apibrėžiantis refleksinį mokymąsi iš patirtų emocijų. Analizuojant tyrimo rezultatus išskirtos 3 kategorijos ir 6 subkategorijos kurios atskleidė teigiamas ir neigiamas mokymosi iššūkių sukeltas emocijas. Susidūrimas su emocijomis skatina emocinį intelektą, kuris svarbus valdant emocijas ir ieškant pagalbos būdų. Kategorijos, kurios iškilo:

- Neigiamos emocijos;
- Teigiamos emocijos;
- Savipagalba.

Neigiamos emocijos

Mokymosi metu studentai susidūrę su iššūkiiais dažnai jaučia įvairias emocijas, kurios turi įtakos mokymosi motyvacijai ir studijų tęstinumui. Slaugos studentai pabrėžia, kad dažnai jaučia stresą mokymosi metu ypač mokantis teorijos. Dideli mokymosi kiekiai, prasti laiko planavimo įgūdžiai prisideda prie emocinės būsenos (9 lentelė): „<...> stresą sukelia ir nervuojuosi po to, kad tenka paskutine minute daryti darbus skubiai ir galbūt nepadarau taip gerai kaip galėčiau”(ST-5). Tyrimo metu studentai atviravo, kad jaučiasi prislėgti, praradę motyvaciją ir norą užbaigti mokslus: „Atsiranda toks kažkoks beviltiškumo jausmas, motyvacijos praradimas, suvoki, kad nepavyksta ir tiesiog nenori, galbūt toliau mokytis” (ST-14). Nuotolinio mokymosi metu bendravimui persikėlus į virtualią erdvę studentai išsako, kad sunku bendrauti su dėstytojais, dažnai kyla klausimų į kuriuos ne visada atsakoma, dėl ribotų bendravimo galimybių: „Dažnai jaučiuosi morališkai pavargus, nes kaip ir sakiau reikia atrinkinėti informacija, dažnai kyla klausimų o su dėstytojais nėra normalios komunikacijos. Tai labai išvargina”(ST-12). Viena studentė atviravo, kad yra nusivylusi studijų įstaiga: „Nusivylimas studijomis. Džiaugiuosi pasirinkus šią programą, tačiau jei galėčiau rinktis, pasirinkčiau kitą mokymosi įstaigą”(ST-16).

Apibendrinus galima teigti, kad studentai susiduria su neigiamomis emocijomis. Neigiamos emocijos turi įtaka studijų tęstinumui, motyvacijai ir grįžtamajam ryšiui gauti.

9 lentelė Kategorija „ Neigiamos emocijos“

Subkategorija	Patvirtinantys teiginiai
Stresas	„<...> stresą sukelia ir nervuojuosi po to, kad tenka paskutine minute daryti darbus skubiai ir galbūt nepadarau taip gerai kaip galėčiau”(ST-5)
Beviltiškumas	„Atsiranda toks kažkoks beviltiškumo jausmas, motyvacijos praradimas, suvoki, kad nepavyksta ir tiesiog nenori, galbūt toliau mokytis” (ST-14)
Moralinis pavargimas	„Dažnai jaučiuosi morališkai pavargus, nes kaip ir sakiau reikia atrinkinėti informacija, dažnai kyla klausimų o su dėstytojais nėra normalios komunikacijos. Tai labai išvargina”(ST-12)
Nusivylimas	„Nusivylimas studijomis. Džiaugiuosi pasirinkus šią programą, tačiau jei galėčiau rinktis, pasirinkčiau kitą mokymosi įstaigą”(ST-16)

Teigiamos emocijos

Nors iššūkiiai dažnai sukelia neigiamas emocijas, tačiau tyrimo metu išryškėjo, kad patirti iššūkiiai mokymosi metu sukelia ir teigiamas emocijas. Studentai išsakė, kad praktikos metu jaučia pasitikintys savimi, kaip gauna pagyrimą ar sulaukia pripažinimo iš dirbančių slaugytojų(10 lentelė):

„<...> būna toks pasididžiavimas savimi jausmas, kad vat tau davė pavyzdžiui darbų, kad tavim pasitiki, kad tu jau kažką gali padaryti, jau šiek tiek drąsos suteikia” (ST-1). Su teigiamomis emocijomis studentai jaučia tobulėjantis savo srityje: „iš dalies teigiamos, nes tobulėjimas yra gerai ir kitos pusės truputį gąsdina”(ST-9)

Emocijos turi didelę įtaką mokymosi procesui. Teigiamos emocijos, tokios kaip susidomėjimas, pasitenkinimas, skatina efektyvų mokymąsi, padeda geriau įsisavinti informacija, tačiau neigiamos emocijos, tokios kaip stresas, nerimas turi įtakos studentų motyvacijos lygiui, apsunkina mokymosi ir išmokimo procesą. Emocijos yra neatsiejamos nuo mokymosi patirčių, kurie formuoja studentų mokymosi patirtis. Tyrimo metu nustatyta, kad studentai susiduria su mokymosi problemomis, kurios formuoja teigimas ar neigiamas patirtis, kurios sukelia įvairias emocijas, kurios turi įtakos mokymosi tęstinumui.

10 lentelė Kategorija „Teigiamos emocijos“

Subkategorija	Patvirtinantys teiginiai
Pasididžiavimas savimi	„<...> būna toks pasididžiavimas savimi jausmas, kad vat tau davė pavyzdžiui darbų, kad tavim pasitiki, kad tu jau kažką gali padaryti, jau šiek tiek drąsos suteikia” (ST-1)
Tobulėjimas	„iš dalies teigiamos, nes tobulėjimas yra gerai ir kitos pusės truputį gąsdina”(ST-9)

Savipagalba

Visoms kylančioms emocijos reikalingi sprendimo ir pagalbos būdai. Studentai dažnai sprendžia problemas patys, taikydami įvairius metodus, t.y laiko planavimą, dalijasi patirtimis su kolegomis, dėstytojais. Tyrimo metu išryškėjo, kas studentai taiko laiko planavimo įgūdžius, kurie padeda sumažinti stresą, nerimą mokantis (11 lentelė): „<...> susikoncentravimas į žingsnelius kuriuos reikia padaryti, kai mąstai apie absoliučiai viską, ką reikia padaryti, tada kyla panika”(ST-2); „<...> kiek įmanoma bandau atlikti numatytus darbus kaip galima anksčiau ir jų neatidėlioti, nors ši užduotis ne iš lengvų, tačiau viskas įmanoma”(ST-18). Bendravimas neatsiejama slaugos studentų mokymosi dalis. Bendraudami, dalindamiesi savo išgyvenimais, vienas kitą palaiko, paskatina: „<...> geras pokalbis su gupiokais, kurie išgyvena panašias emocijas, galbūt taip jaučiuosi, kad mes visi esame panašiose situacijose ir vienas kitą palaikome, skatiname judėti pirmyn ir nesustoti“(ST-7). Ne tik kolegos, bet ir artimieji suteikia palaikymo, motyvuoja besimokantį: „Artimųjų palaikymas, kažkoks motyvavimas“ (ST-14). Magistrantai įvardija darbo aplinkos palaikymą studijų metu: „kas man iš dalies padeda, kad mano darbo kolektyvas, slaugytojos, vyresnioji atsižvelgia, kad esu studentė, padeda suderinti grafiką, o atsitikus kažkokiais su studijomis

nesklandumais ramiai reaguoja“ (ST-2) Nuotolinio mokymosi metu esant virtualiam bendravimui sunku sutelkti dėmesį į studijas, todėl studentai planuoja savo erdves, kad efektyviau vyktų mokymasis: „<...>Būtent per nuotolinį mokymą tai stengdavausi užsidaryti visiškai kambaryje, nebūti virtuvėje, kad nekiltų pagundo pasidaryti kavos puodelį ar gaminti”(ST-10). Nors studentai stengiasi savarankiškai susitvarkyti su kylančiomis emocijomis savarankiškai, tačiau kartais prireikia ir specialistų pagalbos: „bendravimas su psichologu, kuris nurodo tam tikras priemones, kaip valdyti kylančias emocijas”(ST 6). Kiti studentai išsako, kad pagalbos ieško knygose, internete: „<...>skaitau psichologines knygas, kuriuose randu nemažai patarimų, kaip susidėlioti rutina”(ST-5).

Įvertintinus tyrimo rezultatus, studentai geba suprasti ir valdyti savo emocijas. Kurdami palankias mokymosi aplinkas, taikydami laiko planavimo įgūdžius. Bendravimas su kolegomis ar artimųjų palaikymas kuria bendruomenės ryšius, kurie stiprina ir kurią teigiamą mokymosi aplinką, kurioje jaučiasi palaikomi ir suprasti.

11 lentelė Kategorija „Savipagalba“

Subkategorija	Patvirtinantys teiginiai
Laiko planavimas	„<...>susikoncentravimas į žingsnelius kuriuos reikia padaryti, kai mažai apie absoliučiai viską, ką reikia padaryti, tada kyla panika”(ST-2)
Bendravimas su kolegomis	„<...> bendravimas su žmonėmis, kurie pasibaigę studijas ir dirba, papasakoja savo patirtį, tai kažkaip nuramina“(ST-16), „<...> geras pokalbis su gupiokais, kurie išgyvena panašias emocijas, galbūt taip jaučiuosi, kad mes visi esame panašiose situacijose ir vienas kitą palaikome, skatiname judėti pirmyn ir nesustoti“(ST-7)
Mokymosi aplinkos kūrimas	„<...> bandau save motyvuoti, kažkaip tokio motyvacinis video žiūriu ir tiek”(ST-13) „<...>mokymosi metu pasileidžiu mokymosi muzika, melodija, tokia ramia, kuri padeda mokytis, tavęs neblaško”(ST-4)
Saviugda	„<...> skaitau psichologines knygas, kuriuose randu nemažai patarimų, kaip susidėlioti rutina”(ST-5)
Darbo kolektyvo palaikymas	„kas man iš dalies padeda, kad mano darbo kolektyvas, slaugytojos, vyresnioji atsižvelgia, kad esu studentė, padeda suderinti grafiką, o atsitikus kažkokiais su studijomis nesklandumais ramiai reaguoja“ (ST-2)
Palaikymas iš artimųjų	„Artimųjų palaikymas, kažkoks motyvavimas“ (ST-14)

Kreipimasis į psichologą	„ bendravimas su psichologu, kuris nurodo tam tikras priemones, kaip valdyti kylančias emocijas”(ST 6)
Erdvės planavimas	„Būtent per nuotolinį mokymą tai stengdavausi užsidaryti visiškai kambaryje, nebūti virtuvėje, kad nekiltų pagundo pasidaryti kavos puodelį ar gaminti”(ST-10)
Komunikacija su dėstytojais	„padėjo bendradarbiavimas su dėstytojais ir universitetu, bandymas ieškoti kompromisų, galimybė sudėlioti terminius, nuotolinį pritaikyti” (ST-16)

3 Tema: Mokymosi motyvai

Analizuojant tyrimo rezultatus, išskirtos 3 kategorijos ir 19 subkategorijų, kurios atskleidė slaugos studentų mokymosi motyvus. Bakalauro ir magistratūros studijų studentų mokymosi motyvais skyrėsi. Mokymosi motyvai susiję su studentų mokymosi tikslais, motyvacija, asmeniniu tobulėjimu ir asmeniniu augimu. Kategorijos kurios iškilo:

- Mokymosi tikslai;
- Studentų asmeninis augimas;
- Mokymosi motyvacija;

Mokymosi tikslai

Pagrindinis slaugos mokymosi tikslas – tapti specialistais kurie kokybiškai teiktų slauga. Slaugos studijose priklausomai nuo studijų kurso ir turimos patirties skiriasi ir kiekvieno studento mokymosi tikslai. Tyrimo metu išryškėjo, kad bakalauro studijų studentai labiau akcentuoja savo mokymosi tikslus į emocinius, kurie susiję su būsima profesija (12 lentelė): „*be galo didelis noras padėti žmonėms. Imu pavyzdį ir savo šeimos, kadangi šeimoje turiu keletą žmonių, kurie dirba medicinos srityje, tai labiausia mane motyvuoja*“(ST-12); „*greičiau tai, kad labai gera matyti, kad tu gali padėti žmonėms, kaip jie tau atsidėkoja, man tas jausmas patinka, kad galiu padėti*“(ST-16). Magistro slaugos studentai labiausia akcentuoja savirealizacijos, geresnes darbo galimybes: „*<...> ateities perspektyva turėti daugiau galimybių dirbti ir save realizuoti ten, kur noriu*“(ST-3). Viena studentė atviravo, kad tai ne pirmosios studijos, todėl magistro studijos jei suteikia papildomų žinių, įgūdžių: „*<...> mokymosi tikslų buvo įvairių, nes ne vieną mokslą esu baigus, bet šiuo metu galiu pasakyti, kad darau dėl savęs, norėjau praplėsti žinias*“ (ST-5). Priklausomai nuo įsitraukimo į mokymosi procesą ir motyvacijos buvimą, kai kurie studentai išsakė, kad pagrindinis mokymosi tikslas- baigti studijas: „*pagrindinis tikslas aišku studijų metu sužinoti, išmokti ir baigti mokslus*“(ST-2) „*<...> gal tiesiog nesu išsikėlusį mokymosi tikslų, bet vienas iš mokymosi tikslų tai tikriausia pabaigti mokslu*“(ST-4). Dirbantys magistrantūros studijų studentai plačiai mąsto apie ateities

perspektyvas: „<...> praplėsti savo akiratį, kad galėčiau panaudoti savo profesiniame kelyje, tai tikėdamasi didesnių profesinių galimybių“ (ST-5). Nors Lietuvoje slauga plačiai vystoma, diegiamos naujovės, tačiau tyrimo metu studentai atviravo, kad reikia siekti platesnių žinių įgijimo: „<...> praplėsti žinias slaugos srityje, įnešti naujovių, kurių nėra Lietuvoje, nes kitose šalyje bendrosios praktikos slaugytoja yra labiau vertinama, o pas mus likęs sovietinis mąstymas (ST-19).

Apibendrinat galima teigti, kad mokymosi tikslai tarp bakalauro ir magistratūros studentų skyrėsi. Bakalauro studentai akcentuoja emocinius mokymosi tikslus, o magistratūros studentai išsako, mąstantys apie ateities perspektyvas.

12 lentelė Kategorija „Mokymosi tikslai

Subkategorija	Patvirtinantys teiginiai
Pagalba žmonėms	„<...> patinka man darbas su žmonėmis ir tas labiausia motyvuoja, kad ateityje galėčiau padėti žmonėms“(ST-6), „be galo didelis noras padėti žmonėms.
Savirealizacija	„<...> asmenybės augimas, tiesiog rasti sau vietą po saule“ (ST-1), „<...> dabar atsiranda iš tikrųjų, nors ne visą laiką lydėjo tas, kad noriu padėti žmonėms, bet dabar ilgainiui supranti, kur nori save realizuoti“ (ST-1)
Geresnės darbo galimybės	„<...> praplėsti savo akiratį, kad galėčiau panaudoti savo profesiniame kelyje, tai tikėdamasi didesnių profesinių galimybių“(ST-5), „<...> geresni darbo pasiūlymas, geresnė darbo aplinka, didesnis atlygis“(ST-3)
Mąstymas apie ateities perspektyvas	„<...> ateities perspektyva turėti daugiau galimybių dirbti ir save realizuoti ten, kur noriu“(ST-3)
Žinių praplėtimas	„<...> mokymosi tikslų buvo įvairių, nes ne vieną mokslą esu baigus, bet šiuo metu galiu pasakyti, kad darau dėl savęs, norėjau praplėsti žinias“(ST-5), „pagilti žinias, jaustis laisviau kaip specialistas, turėti daugiau žinių, kurios leistų savarankiškai spręsti problemas, su kuriomis susiduriame darbe“(ST-3)
Baigti pradėtus darbus	„pagrindinis tikslas aišku studijų metu sužinoti, išmokti ir baigti mokslus“(ST-2), „<...> gal tiesiog nesu išsikėlusi mokymosi tikslų, bet vienas iš mokymosi tikslų tai tikriausia pabaigti mokslu“(ST-4)

Asmeninis augimas

Asmeninio augimo sąsajos su mokymosi patirtimi labai glaudžios. Kiekvienas besimokantis mokymosi metu auga kaip asmenybė. Slaugos studentai tyrimo metu išsakė, kad įvairios mokymosi patirtys veikia juos, pirmiausia kaip studentus, vėliau kaip specialistus (13 lentelė): „<...> ugdo ir paruošia įvairioms situacijoms, parodo, kad ne viskas idealu kaip vadovėlyje, kad gali būti nesklandumų, su kuriais reikia susitvarkyti“ (ST-4), „<...> Leidžia jaustis tvirčiau kaip specialistui, suteikia didesnę pasitikėjimą, kad galiu efektyviau prisidėti prie geresnės slaugos“ (ST-6). Nors literatūroje daugiau nagrinėjamos neigiamos patirtys, kurios turėtų ugdyti besimokantį, tačiau viena studentė tyrimo metu išsakė, kad labiau reiktų atsižvelgti į teigiamas patirtis, kurios augintų būsimą slaugos specialistą: „aš suprantu, kad neigiamos patirtys tai pat ugdo, bet nemanau, kad tai turėtų būti pagrindinis dalykas siekiantis augimo. Manau, kad augimas vyksta tada, kai gauni gerą patirtį, kaip tave pagiria, o ne atvirksčiai“ (ST-6). Kiti tyrimo dalyviai išsakė, kad mokymasis iš klaidų, atsakomybės priėmimas skatina asmenybės augimą: „<...> labai stiprina, nes atėjus į universitetą supranti, kad atsakomybė krenta ant tavo pečių, kiek įdėsi darbo, tiek ir turėsi“ (ST-13), „Tiek neigiamos, tiek teigiamos leidžia pačiam išanalizuoti ką padarei ne taip ir skatina augti, nekartoti tų pačių klaidų, kitaip pažiūrėti į situaciją“ (ST-21).

Galima daryti prielaidą, kad mokymasis iš klaidų, teigiamos patirties įgijimas skatina studentus augti kaip tvirtomis asmenybėmis ir gerais specialistais. Teigiamų patirčių įgijimas skatina mokymosi tęstinumą.

13 lentelė Kategorija „Asmeninis augimas“

Subkategorija	Patvirtinantys teiginiai
Domėjimasis papildoma informacija	„<...>skatina daugiau domėtis, pavyzdžiu jei kokia įdomi tema, pradėtu daugiau skaityti, domėtis, skaityti internete ir taip daugiau sužinai“(ST-2)
Mokymasis iš klaidų	„Tiek neigiamos, tiek teigiamos leidžia pačiam išanalizuoti ką padarei ne taip ir skatina augti, nekartoti tų pačių klaidų, kitaip pažiūrėti į situaciją“ (ST-21)
Atsakomybės priėmimas	„<...> labai stiprina, nes atėjus į universitetą supranti, kad atsakomybė krenta ant tavo pečių, kiek įdėsi darbo, tiek ir turėsi“ (ST-13)
Asmenybės augimas	„<...> man padeda augti kaip asmenybei (ST-5), „<...> Leidžia jaustis tvirčiau kaip specialistui, suteikia didesnę pasitikėjimą, kad galiu efektyviau prisidėti prie geresnės slaugos“ (ST-6)

Gerosios patirties įgijimas	„aš suprantu, kad neigiamos patirtys tai pat ugdo, bet nemanau, kad tai turėtų būti pagrindinis dalykas siekiantis augimo. Manau, kad augimas vyksta tada, kai gauni gerą patirtį, kaip tave pagiria, o ne atvirksčiai“ (ST-6)
-----------------------------	--

Mokymosi motyvacija

Mokymosi motyvacija turi didelę įtaką sklandžiam mokymosi procesui ir studijų baigimui. Tyrimo metu slaugos bakalauro studentai atviravo, kad labiausia juos motyvuoja būsimi ateities planai (14 lentelė): „ateities planai, nes noriu būti tikrai gera slaugytoja, noriu siekti tų visų aukštumų“ (ST-13). Magistrantūros studijų studentų motyvacija tapatinami su kompetencijų praplėtimu: „<...>slaugytojos nepriklausomybė nuo gydytojo, o turės jau bendradarbiauti, o netik klausyti ir vykti nurodymus“ (ST-17), kiti studentai antrino: „<...> labiausia motyvuoja, kad ši specialybė nauja Lietuvoje ir labai mažai specialistų Lietuvoje“ (ST-17). Motyvacija neatsiejama nuo teigiamos mokymosi patirtis. Tyrimo metu studentai teigė, kad motyvacijos jie ieško kolegų teigiamoje patirtyje: „<...> įvairūs žmonės, kurie dirba šį darbą, myli jį ir noriai apie tai pasakoja, tas labiausia motyvuoja“ (ST-16). Slaugos studentų įvardijo, kad kitų žmonių pripažinimas tai pat motyvuoja studijų metu: „aplinkinė konkurencija turi įtakos, žinoma, nenuvilti kitų, noras tapti geresniu ir įrodyti šeimai ir sau, kad aš galiu (ST-4)

Tyrimo metu mokymosi motyvacija skyrėsi tarp bakalauro ir magistro studentų. Magistrantūros studijų studentus motyvuoja naujų žinių įgijimas, profesinis savarankiškumas. Bakalauro studijų studentai motyvuoja pavyzdžiai iš šeimos, ateities perspektyvos būsimoje specialybėje.

14 lentelė Kategorija „Mokymosi motyvacija

Subkategorija	Patvirtinantys teiginiai
Naujos žinios	„naujos, paskaitų ir seminarų metu gaunamos žinios, pasidalinimas patirtimi“ (ST-18) „Pačios noras kažką naujo išmokti ir sužinoti“ (ST-21)
Šeimos įtaka	Imu pavyzdį ir savo šeimos, kadangi šeimoje turiu keletą žmonių, kurie dirba medicinos srityje, tai labiausia mane motyvuoja“(ST-12)
Tikslų siekimas	„<...> siekti užsibrėžtų tikslų, nenuleisti rankų, stengtis nepasilikti darbų paskutinei nakčiai“(ST-18); „ateities planai, nes noriu būti tikrai gera slaugytoja, noriu siekti tų visų aukštumų“ (ST-13)

Profesinis savarankiškumas	„<...>slaugytojos nepriklausomybė nuo gydytojo, o turės jau bendradarbiauti, o netik klausyti ir vykti nurodymus“ (ST-17)
Kitų žmonių pripažinimas	„<...>motyvacija iš aplinkos, kada mato tavyje potencialą, skatina, kad tu tikrai gali daugiau pasiekti“(ST-21),
Konkurencija	„aplinkinė konkurencija turi įtakos, žinoma, nenuvilti kitų, noras tapti geresniu ir įrodyti šeimai ir sau, kad aš galiu (ST-4)
Kolegų teigiama patirtis	„<...> įvairūs žmonės, kurie dirba šį darbą, myli jį ir noriai apie tai pasakoja, tas labiausia motyvuoja” (ST-16)
Naujos profesijos diegimas	„<...> labiausia motyvuoja, kad ši specialybė nauja Lietuvoje ir labai mažai specialistų Lietuvoje: (ST-17)

4 Tema: Veiksmingi mokymosi būdai

Analizuojant tyrimo duomenis išskirtos 3 kategorijos ir 14 subkategorijų, kurios atskleidžia veiksmingas slaugos studentų mokymosi patirtis. Studentai besimokydami taiko įvairius mokymosi metodus, kurie skatina kritinį mąstymą ir leidžia teorines žinias pritaikyti praktikoje. Prie veiksmingo mokymosi prisideda ir mokymasis iš klaidų, kuris leidžia refleksyviai pasižiūrėti į patirties svarbą, taip formuodamas augančia asmenybę. Duomenų analizės metu iškilo studentų mokymąsi apibūdinančios kategorijos:

- Mokymosi metodai
- Mokymosi formos
- Patirčių įprasminimas mokymosi procese

Mokymosi metodai

Kiekviena mokymosi patirtis unikali, tai ir kiekvienas studentas turi savo veiksmingą mokymosi metodą. Tyrimo metu magistrantūros studijų studentai atviravo, kad laiko planavimas vienas iš esminių mokymosi būdų. Magistrantūros studijoje sunku suderinti mokslus ir darbą, tačiau pasitelkus laiko planavimo įgūdžius viskas įmanoma (15 lentelė): „<...> *Tai aš gan dažnai stengiuosi darbe išnaudoti laiką. Jeigu turiu laisvą ten minutę ar valandėlę ir stengiuosi pasidaryti į darbus, kad nesinešti namo, nes namuose yra gan sunku iš tikrųjų rasti tos motyvacijos ir jėgos prisėsti ir kažką parašyti.* (ST-1). Teorijos mokymosi procese studentai renkasi kartojimo, perrašymo metodus: „<....> *teorija mokantis aš perskaitau informaciją, ją garsiai paskartoju, jeigu ji neužsitirtina, tai dar ranka persirašau ir dar kartą garsiai kartoju.*(ST-2). Studentai įvardija technologijų svarbą.: „*mokausi visada klausydama paskaitos, žiūrėdama skaidres ir tiesiog užsirašinėju ranka, man paprasčiau kaip skaitau savo raštą*”(ST-12). Nors švietimo įstaigose vykdomas miršus mokymasis, tačiau studentams labiau patinka gyvos paskaitos, kurių metu vyksta efektyvesnis mokymasis:

„<...>labai padeda gyvos paskaitos aišku, labai naudinga kaip informacija sukelia į sistema ir sau tinkamu laiku gali atsidaryti ir pasižiūrėti”(ST-16). Praktikos metu studentai tenka bendrauti su įvairių slaugos specialistų. Kiekvienas slaugytojas, turi vis kitokią mokymo metodą, darbo patirtį. Tyrimo metu išryškėjo, kad studentai mokosi iš dirbančių slaugytojų, mentorių: „<...>visa laiką stengiuosi klausti praktikos vietoje ten dirbančių asmenų, jei yra man kylančių klausimų, jų tiesiog nelaikyti, o stengtis išsiaiškinti“ (ST-7). Tyrimo metu beveik visi studentai išsakė, kad nemėgsta mokytis naktimis ar darbus pasilikti paskutiniai minutei: „<...> Aš nelabai mėgstu mokytis paskutinę naktį, nes dar sausu keliu bereikalingą stresą, kai aš labai stresuoju, aš tada negaliu susikaupti ir tada tikrai nukenčia mano mokymasis. Aš nesuprantu studentų, kurie mokosi paskutinę naktį. Aš viską stengiuosi pasidaryti iš anksčiau. Tai jeigu aš nežinau, kad kažkoks bus atsiskaitymas, tą ir tą dieną aš pasi planuoju, kad tą dieną tiek išmoksiu, tiek padarysiu ir nu ir ne stengiuosi nepasilikti paskutinei naktį, nes ne man netinka toks būdas“(ST-2), kita studentai pritarė: „Nemėgstu mokytis paskutine minute, nes daugelis svarbios informacijos per trumpą laiką sunku įsiminti ir ji greitai pamirštama“(ST-18).

Apibendrinat galima teigti, kad studentai taiko laiko planavimo įgūdžius, nesimoko naktimis. Praktikos metu stengiasi įsitraukti į bendravimą, palaikyti profesinius ryšius su mentoriais.

15 lentelė Kategorija „Mokymosi metodai“

Subkategorija	Patvirtinantys teiginiai
Paskaitų klausymas	„man patinka paskaitos klausytis ir paskiau savarankiškai tiesiog perskaityti informacija“(ST-3) „mokausi visada klausydama paskaitos, žiūrėdama skaidres ir tiesiog užsirašinėju ranka, man paprasčiau kaip skaitau savo raštą”(ST-12) „<...>labai padeda gyvos paskaitos aišku, labai naudinga kaip informacija sukelia į sistema ir sau tinkamu laiku gali atsidaryti ir pasižiūrėti”(ST-16)
Informacijos kartojimas	„<...> teorija mokantis aš perskaitau informaciją, ją garsiai paskartoju, jeigu ji neužsitirtina, tai dar ranka persirašau ir dar kartą garsiai kartoju.(ST-2)
Konspektavimas	„Konspektavimas ranka, nesvarbu ar būtų tai kompiuterį rašoma ar ant lapo tiesiog, ir žinoma labai svarbu pasiryškinimas spalvomis svarbios informacijos“(ST-10)

Klausinėjimas	„<...>visa laiką stengiuosi klausti praktikos vietoje ten dirbančių asmenų, jei yra man kylančių klausimų, jų tiesiog nelaikyti, o stengtis išsiaiškinti“ (ST-7)
Vizualus mokymasis	„<...> mėgstu vizualines paskaitas su skaidrėmis, man dažnai reikia persirašyti informacija savais žodžiais, nusipiešti visokias lenteles“ (ST-5)
Laiko planavimas	„<...> pasilieku tą mažesnę laiko tarpą dėl to, kad iš tikrųjų kuo mažiau laiko lieką tiesiog daugiau susikoncentruoja daugiau, tą dėmesį išlaikai į tą užduotį. (ST-1) „<...> Tai aš gan dažnai stengiuosi darbe išnaudoti laiką. Jeigu turiu laisvą ten minutę ar valandėlę ir stengiuosi pasidaryti į darbus, kad nesinešti namo, nes amuose yra gan sunku iš tikrųjų rasti tos motyvacijos ir jėgos prisėsti ir kažką parašyti“ (ST-1)

Mokymosi formos

Slaugos mokslas neatsiejamas nuo praktikos ir teorijos. Įvedus šalyje karantiną atsirado, dar vieną mokymosi forma – nuotolinis mokymasis. Tyrimo metu studentai pasiskirstė į dvi nuomones. Vieni studentai teigia, kad tai naudinga mokymosi forma, kiti kad ne. Tyrimo metu studentai išsakė, kad prasidėjus nuotoliniam mokymuisi suprastėjo mokymosi kokybė ir tai neužtikrina sklandaus mokymosi (16 lentelė): „*Kaip studijų metu prasidėjo nuotolinis mokymasis, tai labai suprastėjo mokymosi kokybė, na nežinau kaip kitiems aš negaliu susikaupti namuose. Gyvų paskaitų metu tai klausausi dėstytojo, nes visų pirma gerbi dėstytoja, vien dėl to klausaisi, nesinaudoju telefonu, negu namuose užsiiminėji pašaliniais darbais.*“ (ST-2). Viena studentė teigė, kad kontaktinės paskaitos labai naudingos mokymosi procese, nes tada vyksta efektyvus mokymasis: „*man asmeniškai patinka kontaktinės paskaitos, nes paskaitų metu susikoncentruoji, gali drąsiau paklausti dėstytojo, kažkokios papildomos informacijos*“ (ST-7).

Kiti studentai antrino, kad nuotolinis mokymasis naudingas tik dirbantiems studentams: „*mano nuomone nuotolinis neturi didelės naudos, gal labiau tinkantis dirbantiems, bet žinių įgijimo prasme tai didelis minusas*“ (ST-4). Didžioji dalis magistrantūros studijų studentų išsakė, kad nuotolinis mokymasis naudingas, nes lengviau derinti studijas su darbu: „*Kaip man dirbančiai labiausia priimtinas nuotolinis mokymąsi, nes nereikia niekur vykti, gali paskaitą klausyti iš darbo*“ (ST-19), „*teorinę dalį galima iš namuose išklausyti ir tikrai džiaugiuosi, kad galiu klausytis nuotoliniu būdu ypač, kai esu magistrantūros studentė, nes esu dirbanti, tai lengviau suderinti su darbu*“ (ST-5). Viena studentė išsakė nuomone, kad nuotolinis mokymasis sutaupo laiko vykti į

paskaitas ir suteikia saugumo jausmo: „yra tokių paskaitų, kurios yra bendro pobūdžio, tai tikrai neverta važiuoti ir klausytis auditorijoje, ypač visos teorinės“ (ST-5).

Simuliacija - darbas su dirbtiniai manekonais pirminis slaugos studento susipažinimas su slaugos technika. Slaugos studentai tyrimo metu atviravo, kad simuliacinis padeda susipažinti su slaugos procesu, nebijoti mokytis iš klaidų: „padeda išmokti ir susipažinti, kas laukia praktikoje, jautiesi drąsiau ir maždaug orientuojiesi ką ir kaip turėtai atlikti“ (ST-2). Viena studentė išsakė nuomone, kad simuliacinio mokymosi metu, tai techninės pagalba studentai, bet realybei visai kitokia: „svarbu iš techninės pusės, bet man asmeniškai skiriasi tas pats kraujo paėmimas iš gyvo žmogaus ir iš miuliažo, visiškai skiriasi, nieko panašaus nematau“ (ST-16).

Praktika slaugos mokymosi metu apima apie pusė studijų laiko. Visi studentai išsako, kad tai pagrindinė mokymosi forma, kuri užtikrina efektyvų mokymąsi, bet tyrimu metu išryškėjo, kad skirtingų praktikų metu studentai negali užtikrinti sklandaus mokymosi proceso: „jeigu praktika vietoje yra pilną žmonių, kurie siekia padėti studentams, tai neįkainojama patirtis, mano nuomone geriausias mokymosi metodas, tačiau jei praktikos metu susiduriame su neigiamu požiūriu į studentų, tuomet tenka išskentėti sukandus dantis ir tai sukelia neigimas emocijas” ”(ST-7)

Apibendrinant galima teigti, kad studentai neturi tvirtos nuomonės, kuri mokymosi forma jiems priimtinausia. Kiekvienas studentas renkasi sau priimtinausia mokymosi forma.

16 lentelė Kategorija „Mokymosi formos“

Subkategorija	Patvirtinantys teiginiai
Simuliacinis mokymasis	„padeda išmokti ir susipažinti, kas laukia praktikoje, jautiesi drąsiau ir maždaug orientuojiesi ką ir kaip turėtai atlikti“ (ST-2); „mokymasis ant muliažų išmoko taisyklingai atlikti manipuliacijas, nepadaryti žalos pacientui“ (ST-13)
Nuotolinis mokymasis	„yra tokių paskaitų, kurios yra bendro pobūdžio, tai tikrai neverta važiuoti ir klausytis auditorijoje, ypač visos teorinės“ (ST-5); „nuotolinis mokymasis ypač naudingas, kadangi sutaupo laiko, nes nereikia vykti į universitetą, tai pat jautiesi saugus namų erdvėje”(ST-7)
Mokymasis praktikos metu	„jeigu praktika vietoje yra pilną žmonių, kurie siekia padėti studentams, tai neįkainojama patirtis, mano nuomone geriausias mokymosi metodas, tačiau jei praktikos metu susiduriame su neigiamu požiūriu į studentų, tuomet tenka išskentėti sukandus dantis ir tai sukelia neigimas emocijas” ”(ST-7)
Kontaktinės paskaitos	„man asmeniškai patinka kontaktinės paskaitos, nes paskaitų metu susikoncentruoji, gali drąsiau paklausti dėstytojo, kažkokios papildomos informacijos” (ST-7)

Patirčių įprasminimas mokymosi procese

Kiekviena mokymosi patirtis unikali. Visi studentai mokymosi metu išgyvena įvairias patirtis, kurias vėliau pritaiko efektyviam mokymuisi. Tyrimo rezultatai parodė, kad slaugos studentų efektyvios mokymosi metodai, tai laiko planavimas (17 lentelė): „*Man veiksmingiausias mokymasis, tai nepalikti visko vienai nakčiai.. nes tada išmoksti tik tam kartui. Aš asmeniškai telefone įsijungiu režimą, kad manęs netrukdytų ir skaitau garsiai ir pakartuju garsiai, dar katrą ta patį skaitau ir kartoju ir žinoma mokinuosi valanda tada pusvalandžio pertrauka ir taip iki nusibrėžto plano, ką reikia išmolti šią dieną.*“ (ST-19). Kiti studentai atskleidė, kad labiau patinka mišrus mokymąsi, kaip teorija paremta praktika: „*kaip vyksta praktikiniai užsiėmimai, bet tuo pačiu dėstytojai geba ir teorinę dalį įtraukti į visus praktinius ir simulacinius mokymasis*” (ST-10). Slaugos praktikos metu labai svarbus mentoriam vaidmuo. Tyrimo rezultatai parodė, kad slaugos studentams labai svarbus ryšys su mentoriais: „*<...> pasakė gerų žodžių, kad puikiai atlikta, šaunuolė, ar pats pacientas tave pagyrė, tai manau motyvuoja ir moko*” (ST-16). Praktikos metu darbas su mentoriais arba kitu medicinos personalu formuoja teigiamas mokymosi patirtis. Studentai stebėdami aplinka gali mokytis ir vėliau tas žinias pritaikyti praktikos metu: „*Galbūt iš praktikų išsinešu tai būtent operacinės aplinkoje. Kadangi slaugytojams tenka naudoti daug vaistų, tai visas ampules nuo vaistų, kurios yra naudojamos būtent anestezijos metu visas ampules pasidėti ant stalelio ir išmesti tik tada, kada pacientas jau išvyksta iš operacinės. Tam, kad žinoti tiksliai, kokius vaistus ir kokią dozę suleidę ir kad išvengti kažkokių klaidų ir jeigu neduok, dieve ta klaida atsitinka, kad tiesiog žinoti, kur buvo padaryta ta klaida ar ten, tarkim, vaisto dozei per didelė ji ar netinkamas vaistas buvo suleistas.* (ST-10). Nors praktikos mentoriais, pagrindiniai slaugos studentų mokytojai, kurie ruošia studentą ateities darbui, tačiau pasitaiko ir neigiamai nusiteikusių mentorių, kurie nenoriai prisideda prie mokymosi proceso: „*prisiminus praktiką net šiurpas nukrato. Pirmoji mano praktiką, kada žinai tik teorines žinias ir darbą su plasmanės gabalais, o iš gyvo žmogaus net kraujo neėmusi. Liepė man slaugytoja paimti kraują, sakau, gal galite eiti kartu, pasižiūrėsi ar tinkamai imu ir man pačiai drąsiau bus. Slaugytoja atsakė, kai tai tavo atsakomybė ir dabar tu mokykis, nes manęs prieš 20 metų niekas nemokė* (ST-2). Slaugos mokymo metu studentai gali dirbti su dirbtiniais manekenais, realios praktikos metu su gyvais žmonėmis, tačiau studentai yra labai kūrybingi ir pasitelkia įvairias namų priemones: „*Nu tarkim, pavyzdžiui, turėjom j chirurginę slaugą. Tai mokėmės įvairių tvarstymo metodų dezo tvarstį ir įvairūs ten galvos tvarstymą, įvairius metodus. Tiesiog daug turėjome išmolti ir aš tų tvarstymo metodų mokiausi namuose ant meškiuko ir man tai padėjo iš tikrųjų gerai pasisekė atsiskaityme ir pavyko įsisavinti tas žinias ir išmolti tą visą tvarstymo tuos visus metodus* (ST-14). Mokantis teorijos ar praktikos pasitaiko klaidų. Vieni studentai tai gali priimti, kaip neigiamą patirtį, kiti studentai įžvelgti teigiamos mokymosi patirties. Tyrimu metu studentai atviravo, kad mokymasis

iš klaidų, tai efektyvus mokymosi būdas: „Galbūt nuskambėti nelabai gražiai, bet dažniausiai pasimokau iš tos situacijos, kuomet atliekų kažką netinkamai, kad ir elementarioji dokumentacija įvelta klaida ir dėl jos kilę nesklandumai. Kitą sykį pildant tą pačią dokumentaciją vėl priverčia. Stabtelti susimąstyti, ar tikrai viskas padaryta tinkamai ir padaryta gerai, nes jau buvo dėl to kilę nesklandumų. Tad sakyčiau, klaidos yra vienas pagrindinių dalykų, iš kurių teko pasimokyti.” (ST-7)

Apibendrinus tyrimo rezultatus, galima teigti, kad studentai taikydami efektyvius mokymosi būdus mokosi refleksyviai pažiūrėti ir pritaikyti savo išmoka patirtį

17 lentelė Kategorija „Patirčių įprasminimas mokymosi procese“

Subkategorija	Patvirtinantys teiginiai
Mokymasis su pagalbėmis priemonėmis	„Nu tarkim, pavyzdžiui, turėjom j chirurginę slaugą. Tai mokėmės įvairių tvarstymo metodų dezo tvarstį ir įvairius ten galvos tvarstymą, įvairius metodus. Tiesiog daug turėjome išmokti ir aš tų tvarstymo metodų mokiausi namuose ant meškiuko ir man tai padėjo iš tikrųjų gerai pasisekė atsiskaityme ir pavyko įsisavinti tas žinias ir išmokti tą visą tvarstymo tuos visus metodus.(ST-14)
Mokymasis iš klaidų	„Galbūt nuskambėti nelabai gražiai, bet dažniausiai pasimokau iš tos situacijos, kuomet atliekų kažką netinkamai, kad ir elementarioji dokumentacija įvelta klaida ir dėl jos kilę nesklandumai. Kitą kartą pildant tą pačią dokumentaciją vėl priverčia. Stabtelti susimąstyti, ar tikrai viskas padaryta tinkamai ir padaryta gerai, nes jau buvo dėl to kilę nesklandumų. Tad sakyčiau, klaidos yra vienas pagrindinių dalykų, iš kurių teko pasimokyti.” (ST-7)
Mentoriaus paskatinimas	„<...> pasakė gerų žodžių, kad puikiai atlikta, šaunuolė, ar pats pacientas tave pagyrė, tai manau motyvuoja ir moko” (ST-16)
Laiko limitų nusistatymas	„ Labiausia įsiminė vieno dalyko patirtis, kad tikrai nesupratau to dalyko, sunkiai mokiausi, bet tiesiog kiekviena dieną atsisėsdavau po, nusistačiau po tris valandas, klausydavausi paskaitų ir viską užsirašinėdavau. Tai labai padėjo. Tai įeina laiko planavimas, užrašai ir tikslo siekimas, nenutrūkimas nuo grafiko“(ST-17)

REZULATŲ APITARIMAS

Šiuolaikiniame slaugos studijų kontekste patirtinis mokymasis leidžia įvertinti kiekvieno studento individualias mokymosi patirtis. Studentai, susidūrę su problemomis į jas reaguoja skirtingai, todėl atliktas kokybinis tyrimas leidžia atskleisti jų unikalumą (McClenny, 2020). Šiame tyrime buvo nagrinėjamos slaugos studentų mokymosi patirties išskirtinumas. Iš duomenų išryškėjo keturios pagrindinės temos, kurios iš viso parodė, kad studentai patiria daug iššūkių mokymosi metu, kad mokymosi motyvacija priklauso nuo studijuojamo kurso ir skirtingai pritaiko mokymosi patirties ir išmoktos patirties veiksmingumą.

Mokymosi iššūkiai buvo pagrindinė ir plačiai nagrinėjama tema atliktame tyrime. Tyrimo dalyviai iššūkius išskyrė į mokymosi aplinkos organizavimo ir klinikinės praktikos problemas. Nors slaugos studijose teorija yra neatsiejama nuo praktikos, tačiau teorijos keliamos problemos, turi įtakos praktikos žinių gilinimui ir supratimui. Užsienio literatūroje pabrėžiamos slaugos studentų švietimo ir administracinės problemos poreikis mokantis teorijos (Nasiri ir Adib-Hajbaghery, 2022). Nasiri ir kt atliktame tyrime studentų patirtis ir suvokimas labiausia priklausė nuo slaugos pedagogų indelio į mokymosi aplinką. Remiantis mūsų atliktu tyrimu, slaugos studentais susiduria su per dideliais informacijos kiekiais, netinkamai pateikta mokymosi medžiaga. Tikslingos medžiagos paruošimą ir pateikimą studentų teigimu priklauso nuo dėstytojo indelio. Nasiri ir kt autoriai teigia, kad slaugos studentams reikalinga slaugos pedagogų parama teorijos mokymosi cikle. Remiantis mūsų tyrimo rezultatais slaugos studentai susiduria su komunikacijos stoka su dėstytojais, kuri labiau suprastėjo pandemijos laikotarpiu. Neigiamos patirtys su slaugos dėstytojais prisideda ir prie dirbančių slaugos studentų mokymosi patirčių. Tyrimo rezultatai parodė, kad magistrantūros studijų programos studentai susiduria su iššūkiais derinat studijas su darbu. Šios neigiamos mokymosi patirtys turi įtakos studentų emocinei sveikatai. Slaugos studentai jaučia stresą, nerimą, baimę. Tirdami mokymosi patirtis klinikinės praktikos metu, buvo nustatyta, kad slaugos studentais susiduria su neigiamai prieš studentus nusiteikusiais slaugytojais, jaučia bejėgiškumo jausmą, nes susiduria su mentorių šališkumu. Nepilnavertiškumo jausmas viena iš slaugos studentų problemų. Joolae ir kt. (2015) tyrime nepasitikėjimas savimi buvo įvardijamas kaip pagrindinė slaugos studentų baimės ir nerimo priežastis. Turkijoje atliktame tyrime studentai teigė, kad klinikinį slaugytojų indėlis į jų išsilavinimą buvo mažas ir kad slaugytojai neprisiėmė pakankamai atsakomybės (Wallace ir kt., 2021). Tyrimo rezultatai parodė, kad iššūkius studentais stengėsi spręsti savarankiškai ieškodami pagalbos būdų kolegų paramoje, gerindami laiko planavimo įgūdžius, planuodami mokymosi erdves. Tyrimo rezultatai rodo, kad šią strategiją patvirtina Phage (2018) tyrimas, kuriame teigiama, kad mokymasis su bendraamžiais ir iš jų leidžia įgyti mokymosi rezultatų, įskaitant komandinį darbą, kritinį mąstymą, bendravimą (Phage, 2023) Panašiai, Johnsono ir Johnsono tyrime (2018 m.)

nustatyta, kad mokymasis iš bendraamžių apima vienodo, aktyviai padedančius vieni kitiems sprendžiant su mokymusi susijusias problemas. Be to, mokymasis bendradarbiaujant grindžiamas bendradarbiavimu, nes parama ir motyvacija retai apima konkurencinį dalyvavimą (Phage, 2023).

Slaugytojų mokyme labai svarbi akademinė motyvacija. Norint teikti kokybišką slaugą, reikia, kad studentai būtų motyvuoti įgyti informacijos ir įgūdžių. Tačiau slaugos studentai palaipsniui praranda motyvaciją studijų metu. Slaugos studentai studijų metu susiduria su kasdienine įtampa. Be to, jie dažnai neturi pakankamai laiko sau ir laisvalaikiui dėl akademinėms įsipareigojimų ir perpildyto grafiko. Visi šie veiksniai gali turėti įtakos studento motyvacijai mokytis. (Cilar ir kt., 2020). Tyrimo rezultatai parodė, kad slaugos studentus motyvuoja naujų žinių įgijimas ir tikslo siekimas. Nors tyrimo metu išryškėjo, kad vis su aukštesniu studijų kursu motyvacijos lygis krenta. Bakalauro studijų studentų motyvacijos lygis didesnis, lyginat su magistratūros studijos studentais. Kai kurie autoriai pabrėžė tiesioginį švietimo sistemos poveikį studentų akademinėi motyvacijai. Efektyvus mokymo programų planavimas yra veiksmingas veiksnys, skatinantis studentus. Be to, viena iš priežasčių, kodėl slaugos studentai nebaigia studijų programos, buvo motyvacijos stoka. (El-Sayed ir kt., 2024)

Kaip ir motyvacija taip ir mokymosi tikslai neatsiejami nuo sėkmingos mokymosi. Literatūroje kognityviniai tikslai rodo psichologines savybes, kurias studentai turėtų įgyti, afekciniai tikslai rodo norimas emocines charakteristikas, tokias kaip susidomėjimas, troškimas, požiūris (Culha, 2019). Bakalauro ir magistratūros studijos studentai mokymosi tikslai skiriasi. Tyrimo metu slaugos bakalauro studentų pagrindiniai mokymosi tikslai pagalba žmonėms, savirealizacija, o slaugos magistratūros studentai atskleidė apie tai, kad noras baigti studijas, papildomų žinių įgijimas ir geresnės darbo galimybės.

Asmeninis augimas prisideda prie motyvacijos ir tikslų siekimo. Tyrimo rezultatai parodė, kad studentai studijų metu auga kaip asmenybės, būsimos profesijos atstovai. Augimas prisideda prie pasitikėjimo jausmo, savirealizacijos. Tyrimas parodė kas studentai mokosi iš klaidų, stengiasi jas suprasti, pereiti keturis David Kolb mokymosi lygius. Sutelkdami dėmesį į visapusišką mokymosi procesą, o ne į baigtinius mokymosi bruožus, patirtinio mokymosi teorija padeda studentams pritaikyti mokymosi įvairovę kartu su asmeniniu tobulėjimu ir augimu viso mokymosi proceso metu (Kean, ir kt., 2020).

Studijų metu studentai mokosi ir renkasi skirtingus mokymosi metodus, kuriuos efektyviai pritaiko mokymosi metu. Tyrimo metu rezultatai parodė, kad studentai stengiasi planuoti savo laiką. Daugybė tyrimų nustatė teigiamą laiko valdymo poveikį. Įrodyta, kad laiko valdymo įgūdžiai daro teigiamą poveikį mokinių mokymuisi ir studentų rezultatams. (Culha, 2019). Nustatytas ryšys tarp didesnių akademinėms pasiekimų ir efektyvaus laiko valdymo, nes studentai įgyja strategijas,

padedančias patenkinti konkuruojančius poreikius. Bakalauro studijų studentai renkasi suplanuoti savo užduotis, prieš svarbius atsiskaitymus, kad netektų mokytis naktimis. Tai pat tyrimo metu išryškėjo, kad studentams nepriimtinas mokymasis naktimis, nes tai nesistemiškai ir papildomu stresu išmokstama informacija, Lyginant su magistratūros studijų studentais, studentai renkasi užduotis atlikti darbe, nors kartais tenka ir atlikti užduotis vėlai vakarais. Efektyvūs mokymosi metodai neatsiejami nuo tradicinių mokymosi būdų. Tyrimo metu studentams priimtas vizualinis mokymasis, kada procesas vyksta technologijų pagalba. Studentai mokosi iš skaidrių, klausydami paskaitas, konspektuodami ir sistemindami medžiaga.

Nors mokymasis sistemingas procesas, tačiau studentai savo patirtis mato, kaip tobulėjimą profesinėje ir akademinėje veikloje. Tyrimo rezultatai parodė, kad studentai sistemingai juda link tikslo, nes slauga novatoriška specialybė, kurioje reikalinga naujovės. Silpnybės studentai įvardija, kaip konkurencija ir laiko stoka. Silpnybės sukuria neigiamai nusiteikia slaugytojai praktikos metu, kurie nesuteikia efektyvios mokymosi aplinkos.

Patirtis formuoja teorijos ir praktikos mokymosi metu, tačiau karantino metu studentai turėjo proga išbandyti naują mokymosi forma – nuotolinį mokymąsi. Tyrimo rezultatai parodė, kad studentams mažai priimtinas mokymasis nuotoliu. Prasidėjus karantinui suprastėjo mokymosi kokybė, buvo sunku mokytis namuose, vargino socialinių ryšių nebuvimas. Nors ir šiandien nuotolinis taikomas mokymosi programomis, tačiau tyrimo metu išryškėjo, kad nuotolinis mokymasis naudingas ir patogi mokymosi platforma dirbantiems studentams.

Prieš pradėdant realiąją praktiką slaugos studentai susiduria su simuliaciniu mokymusi. Tyrimo metu studentai įgyja praktinės patirties nesukeldami pavojaus pacientams. Tyrimo rezultatai parodė, kad studentams priimtas simuliacinis mokymasis, nes atkartoja realius klinikinės praktikos aspektus, suteikia studentams saugumo jausmą, kurioje jie gali praktikuotis, daryti klaidas ir teikti grįžtamąjį ryšį. Šios patirtis savitumas leidžia studentams apmąstyti savo patirtį, ją transformuoti ir pritaikyti realioje situacijoje. Remiantis Tarptautinės klinikinio modeliavimo ir mokymosi slaugytojų asociacijos standartų komiteto duomenimis, simuliacinė praktika sąmoninga refleksija ir įžvalgumas pasireiškia per apibendrinimus, grįžtamąjį ryšį ir vadovaujamą refleksiją. Šis procesas gali padėti besimokantiejiems suprasti savo tikrąją praktiką nustatyti žinių spragas, didinti kompetenciją ir remti žinių, įgūdžių ir požiūrių perdavimą.

Tyrimo hipotezė :Iškelta tyrimo hipotezė pasitvirtino: nustatyta, kad slaugos studentai, susidurdami su mokymosi iššūkiais, taiko savipagalbos būdus. Slaugos studentai, spręsdami iškilusias problemas, aktyviai dalyvauja mokymosi procese – kritiškais ir konstruktyviai analizuodami savo mokymosi patirtis, formuoja naujas, įgyja žinių, įgūdžių.

Tyrimo apribojimai. Atliekant kokybinį tyrimą buvo susidurta su tam tikrais sunkumais, kurie galėjo turėti įtakos tyrimo rezultatams:

Maža tyrėjimo patirtis atliekant kokybinius tyrimus. Kokybinio tyrimo strategija reikalauja ne tik tyrimo atlikimo technikos įgyvendinimo, bet ir tikslaus bei objektyvaus tyrimo dalyvių suvokimo apie tiriamąjį reiškinio, vengiant išankstinio duomenų priskyrimo. Tyrimo metu, kai kurie respondentai atsakymai buvo glausti, nesileidžiant į diskusijas arba vengiant atsiskleisti. Todėl galima daryti prielaidą, kad tyrimo metu gauti techniniai duomenys t.y trumpiausias interviu šešios minutės.

Išankstinė pažintis su respondentais. Nors moksliniai tyrimai teigia, kad išankstinė pažintis padeda greičiau užmegzti artimą tarpusavio ryšį ir užtikrinti atvirą respondentų atvirumą, tačiau tyrimo metu nagrinėjant neigiamus mokymosi patyrimus studentai glaustai atsakinėjo į klausimus.

Mažas tyrimo dalyvių susidomėjimas. Ieškant tyrimo dalyvių buvo susidurta su tyrimo dalyvių pasyvumu. Atliekant tyrimą su I – IV kurso slaugos studentais, studentai išreiškė nedidelį norą dalyvauti tyrime, III kurso slaugos studentai nesutiko dalyvauti tyrime.

Tyrimo privalumas. Tyrimas atskleidė slaugos studentų mokymosi patirtis teorijos mokymosi ir klinikinės praktikos metu. Švietimo kontekste mokymosi patirties nagrinėjimas svarbus, nes norint paruošti kompetentingus slaugos specialistus, reikia formuoti teigiamų patirčių grįžtamumą. Šis tyrimas leidžia toliau plėtoti patirčių nagrinėja ir galimus sprendimo būdus.

IŠVADOS IR PASIŪLYMAI

1. Slaugos studentai susiduria su mokymosi iššūkiais mokantis teorijos ir atliekant klinikinę praktiką. Teorijos mokymosi metu studentai susiduria su gausia mokymosi medžiagos apimtimi, dėstytojų komunikacijos trūkumų, laiko planavimo sunkumais bei pasitaikančių nuotolinio mokymosi trukdžių. Klinikinės praktikos metu kyla iššūkių bendraujant su mentoriais, patiriamo studentų orumą žeminančio elgesio iš slaugos personalo bei jaučiamo neigiamo slaugytojų požiūrio studentų atžvilgiu.
2. Studentų mokymosi metu patirtų iššūkių sukeltos emocijos turi įtakos studentų mokymosi patirties formavimuisi. Susidūrę su mokymosi sunkumais, studentai patiria išgyvena tiek teigiamas, tiek neigiamas emocijas. Sunkumų sprendimas sukelia stresą ir neigiamas emocijas: nerimą, beviltiškumo jausmą, moralinį nuovargį ir nusivylimą. Tačiau sprendimų paieška ir atradimas sukelia teigiamas emocijas ir formuoja teigiamos studentų mokymosi patirtys, kurios yra susijusios su savirealizacijos patyrimu, pasididžiavimu ir tobulėjimo suvokimu. Emocijos formuoja besimojančiojo patirtį, leidžia atpažinti ir valdyti savo emocijas. Studentai geba naudotis savipagalbos būdais, kurie kaip refleksyvus mokymasis leidžia mokytis iš įgytos patirties, taip konstruojant naują mokymosi patirtį
3. Tyrimo duomenys leidžia teigti, jog bakalauro ir magistratūros studijų programos studentai skirtingai apibūdina mokymosi motyvus. Magistratūros studijų programos studentų pagrindiniai mokymosi motyvai susiję su papildomų žinių įgijimu, studijų užbaigimu bei geresnėmis darbo galimybėmis. Bakalauro studijų programos studentų pagrindiniai mokymosi tikslai susiję su pagalba žmonėms ir savirealizacija profesiniame darbe. Bakalauro ir magistratūros studijų programų studentai akademiniam mokymosi procese mato save ir supranta kaip tobulėjančias asmenybes. Studentai asmenybės augimą sieja su atsakomybės prisiėmimu, mokymosi iš klaidų patirčių, domėjimas papildomą informacija.
4. Veiksmingi mokymosi metodai pasižymi balansu tarp teorijos ir praktikos. Simuliacinės praktikos nauda studentams padeda tobulinti praktinius įgūdžius, nebijant suklysti, mokantis iš klaidų. Informacinių technologijų naudingumas leidžia efektyviau planuoti savo mokymąsi, bendradarbiavimas tarp dėstytojų, mentorių ir studentų leidžia užtikrinti efektyvius komandinio darbo mokymosi tęstinumą.

REKOMENDACIJOS

Sveikatos priežiūros įstaigų padalinių vadovams, bendrosios praktikos slaugytojams:

- Organizuoti diskusijų grupes ir apvalaus stalo susitikimus (bent 2 kartus per metus) pasibaigus praktikai, kviečiant ligoninių vadovus, personalo narius, dėstytojus ir studentus siekiant sužinoti problemas, su kuriomis susiduria studentai klinikinės praktikos metu, taip formuoti bendradarbiavimo kultūrą.
- Organizuoti slaugytojoms ir gydytojams seminarus ir mokymus, kuriuose būtų pristatyta išplėstinės praktikos slaugytojų kompetencijos ir privalumai. Įtraukti interaktyvias sesijas, kuriose būtų galimybė tiesiogiai bendrauti su Išplėstinės praktikos slaugytojomis,
- Rengti mokymus slaugytojams, kurie padėtų slaugos personalui įgyti praktikinių mentorystės įgūdžių, tokių kaip veiksminga komunikacija, grįžtamojo ryšio teikimas ir konfliktų sprendimas.

Mokslininkams ir tyrėjams:

- Tikslinga plėtoti tyrimus, nagrinėjančius slaugos studentų mokymosi patirtis, sudarant didesnę tiriamųjų imtį, įtraukiant didesnę dalį Lietuvos slaugos studijų studentus. Šie duomenys būtų naudingi aukštųjų mokymosi įstaigų ir sveikatos priežiūros sistemos gerinimui.

Studentams:

- Planuoti savo veiklas, sukurti darbo ir poilsio režimą, tobulinant laiko planavimo įgūdžius dalyvaujant paskaitose, seminaruose saviugdos ir laiko planavimo tema.
- Tobulinti pajautos gebėjimus – stebėti savo emocijas ir pastebėjus emocinės būsenos pokyčius (nuovargis, motyvacijos stoka) nedelsiant kreiptis į specialistus.

LITERATŪROS SARAŠAS

1. Aliakbari, F., Parvin, N., Heidari, M. and Haghani, F. (2015). Learning theories application in nursing education. *Journal of education and health promotion*, Prieiga internete 4(2), p.2. doi:<https://doi.org/10.4103/2277-9531.151867>. [Žiūrėta: 2023-02-27].
2. Aloufi, M.A., Jarden, R.J., Gerdtz, M. and Kapp, S. (2021). Reducing stress, anxiety and depression in undergraduate nursing students: Systematic review. *Nurse Education Today*, Prieiga internete 102(102), p.104877. doi:<https://doi.org/10.1016/j.nedt.2021.104877>. [Žiūrėta: 2023-02-27].
3. Amit-Aharon, A., Melnikov, S. and Warshawski, S. (2020). The effect of evidence-based practice perception, information literacy self-efficacy, and academic motivation on nursing students' future implementation of evidence-based practice. *Journal of Professional Nursing*, 36(6). Prieiga internete doi:<https://doi.org/10.1016/j.profnurs.2020.04.001>. [Žiūrėta: 2023-01-12].
4. Authement, R.S. and Dormire, S.L. (2020). Introduction to the Online Nursing Education Best Practices Guide. *SAGE Open Nursing*, 6, p.237796082093729. Prieiga internete doi:<https://doi.org/10.1177/2377960820937290>. [Žiūrėta: 2023-05-11].
5. Baraz, S., Memarian, R. and Vanaki, Z. (2015). Learning challenges of nursing students in clinical environments: A qualitative study in Iran. *Journal of Education and Health Promotion*, Prieiga internete 4(1), p.52. doi:<https://doi.org/10.4103/2277-9531.162345>. [Žiūrėta: 2023-05-14].
6. Bdair, I. (2021). Nursing students' and faculty members' perspectives about online learning during COVID-19 pandemic: a qualitative study. *Teaching and Learning in Nursing*, 16(3). Prieiga internete doi:<https://doi.org/10.1016/j.teln.2021.02.008>. [Žiūrėta: 2023-09-14].
7. Berhe, S. and Gebretensaye, T. (2021). Nursing students challenges towards clinical learning environment at the school of nursing and Midwifery in Addis Ababa University. A qualitative study. *International Journal of Africa Nursing Sciences*, 15(100378), p.100378. Prieiga internete doi:<https://doi.org/10.1016/j.ijans.2021.100378>. [Žiūrėta: 2023-09-14].
8. Campos, D.G., Alvarenga, M.R.M., Morais, S.C.R.V., Gonçalves, N., Silva, T.B.C., Jarvill, M. and Oliveira Kumakura, A.R.S. (2021). A multi-centre study of learning styles of new nursing students. *Journal of Clinical Nursing*, 31(1-2). Prieiga internete doi:<https://doi.org/10.1111/jocn.15888>. [Žiūrėta: 2024-05-01].
9. Cengiz, Z., Gurdap, Z. and Işik, K. (2021). Challenges experienced by nursing students during the COVID-19 pandemic. *Perspectives in Psychiatric Care*. Prieiga internete doi:<https://doi.org/10.1111/ppc.12923>. [Žiūrėta: 2024-03-21].

10. Chang, Y.M. and Lai, C.L. (2020). Exploring the experiences of nursing students in using immersive virtual reality to learn nursing skills. *Nurse Education Today*, 97, p.104670. Prieiga internete doi:<https://doi.org/10.1016/j.nedt.2020.104670>. [Žiūrėta: 2023-05-29].
11. Childs-Kean, L., Edwards, M. and Smith, M.D. (2020). Use of Learning Style Frameworks in Health Science Education. *American Journal of Pharmaceutical Education*, 84(7). Prieiga internete doi:<https://doi.org/10.5688/ajpe7885>. [Žiūrėta: 2023-03-29].
12. Cilar, L., Spevan, M., Čuček Trifkovič, K. and Štiglic, G. (2020). What motivates students to enter nursing? Findings from a cross-sectional study. *Nurse Education Today*, 90, p.104463. Prieiga internete doi:<https://doi.org/10.1016/j.nedt.2020.104463>. [Žiūrėta: 2024-03-29].
13. Compton, R.M., Owilli, A.O., Norlin, E.E. and Hubbard Murdoch, N.L. (2020). Does problem-based learning in Nursing Education Empower Learning? *Nurse Education in Practice*, 44, p.102752. Prieiga internete doi:<https://doi.org/10.1016/j.nepr.2020.102752>. [Žiūrėta: 2023-01-24].
14. Culha, I. (2019). Active learning methods used in nursing education. *Journal of Pedagogical Research*, 3(2), pp.74–86. Prieiga internete doi:<https://doi.org/10.33902/jpr.2019254174>. [Žiūrėta: 2023-01-24].
15. Dewart, G., Corcoran, L., Thirsk, L. and Petrovic, K. (2020). Nursing education in a pandemic: Academic challenges in response to COVID-19. *Nurse Education Today*, Prieiga internete 92(104471), p.104471. doi:<https://doi.org/10.1016/j.nedt.2020.104471>. [Žiūrėta: 2023-05-23].
16. El-Sayed, M.M., Taha, S.M., Abdelhay, E.S. and Hawash, M.M. (2024). Understanding the relationship of academic motivation and social support in graduate nursing education in Egypt. *BMC Nursing*, Prieiga internete 23, p.12. doi:<https://doi.org/10.1186/s12912-023-01671-5>. [Žiūrėta: 2023-05-23].
17. Figueiredo, L.D.F. de, Silva, N.C. da and Prado, M.L. do (2022). Primary care nurses' learning styles in the light of David Kolb. *Revista Brasileira de Enfermagem*, 75(6). Prieiga internete doi:<https://doi.org/10.1590/0034-7167-2021-0986>. [Žiūrėta: 2024-03-14].
18. Gaižauskaitė, I. and Valavičienė, N. (2016). *Socialinių tyrimų metodai kokybinis tyrimas*. Prieiga internete Prieiga internete: <https://cris.mruni.eu/server/api/core/bitstreams/6bc9b0c7-425b-4420-a2cd-e6ec2d12736a/content>. [Žiūrėta: 2023-03-14].
19. Günay, U. and Kılınç, G. (2018). The transfer of theoretical knowledge to clinical practice by nursing students and the difficulties they experience: A qualitative study. *Nurse Education Today*, 65(1), pp.81–86. Prieiga internete doi:<https://doi.org/10.1016/j.nedt.2018.02.031>. [Žiūrėta: 2024-03-13].

20. Hamilton, N.J., Heddy, B.C., Goldman, J.A. and Chancey, J.B. (2021). Transforming the Online Learning Experience. *Teaching of Psychology*, p.009862832110489. Prieiga internete doi:<https://doi.org/10.1177/00986283211048939>. [Žiūrėta: 2024-03-13].
21. Heydari, N., Janghorban, R. and Akbarzadeh, M. (2020). The Relationship Between Religious Attitudes and Academic Motivation of Nursing and Midwifery Students: A Descriptive-Analytical Study. *Shiraz E-Medical Journal*, In Press(In Press). Prieiga internete doi:<https://doi.org/10.5812/semj.95005>. [Žiūrėta: 2023-04-12].
22. Jadzgevičienė, V (2015). Mokymosi stilių ir mokymosi metodų dermė kaip student programavimo gebėjimų ugdymų veiksnys. Daktaro disertacija, Socialiniai mokslai, edukologija.Vilnius. [Žiūrėta: 2023-05-18].
23. Jamshidi, N., Molazem, Z., Sharif, F., Torabizadeh, C. and Najafi Kalyani, M. (2016). *The Challenges of Nursing Students in the Clinical Learning Environment: A Qualitative Study*. The Scientific World Journal. Available at: <https://www.hindawi.com/journals/tswj/2016/1846178/>. [Žiūrėta: 2023-04-12].
24. Joolae, S., Jafarian Amiri, S.R., Farahani, M.A. and varaei, S. (2015). Iranian nursing students' preparedness for clinical training: A qualitative study. *Nurse Education Today*, 35(10), pp.e13–e17. Prieiga internete :doi:<https://doi.org/10.1016/j.nedt.2015.07.026>. [Žiūrėta: 2023-07-12].
25. Kalyani, M.N., Jamshidi, N., Molazem, Z., Torabizadeh, C. and Sharif, F. (2019). How Do Nursing Students Experience the Clinical Learning Environment and Respond to Their experiences? A Qualitative Study. *BMJ Open*, Prieiga internete 9(7), p.e028052. doi:<https://doi.org/10.1136/bmjopen-2018-028052>. [Žiūrėta: 2023-07-11].
26. Karlowicz, K.A. and Palmer, K.L. (2006). Engendering student empathy for disabled clients with urinary incontinence through experiential learning. *Urologic Nursing*, [online] 26(5), pp.373–378. Prieiga internete: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/17078325> [Accessed 18 Mar. 2024]. [Žiūrėta: 2023-04-19].
27. Kati, M., Hanna, J., Jouni, P. and Pyhältö, K. (2020). Nursing Students' Motivation Regulation Strategies in Blended learning: a Qualitative Study. *Nursing & Health Sciences*, 22(3). Prieiga internete doi:<https://doi.org/10.1111/nhs.12702>. [Žiūrėta: 2023-02-22].
28. Kolb, A. and Kolb, D. (2021). *The Kolb Experiential Learning Profile A Guide to Experiential Learning Theory, KELP Psychometrics and Research on Validity*. Prieiga internete <https://learningfromexperience.com/downloads/research-library/kelp-2021-technical-specifications.pdf>. [Žiūrėta: 2023-02-22].

29. Kong, Y. (2021). The Role of Experiential Learning on Students' Motivation and Classroom Engagement. *Frontiers in Psychology*, 12(1). Prieiga internete doi:<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.771272>. [Žiūrėta: 2024-04-12].
30. Langegård, U., Kiani, K., Nielsen, S.J. and Svensson, P.-A. (2021). Nursing students' experiences of a pedagogical transition from campus learning to distance learning using digital tools. *BMC Nursing*, 20(1). Prieiga internete doi:<https://doi.org/10.1186/s12912-021-00542-1>. [Žiūrėta: 2024-04-21].
31. Leaver, C.A., Stanley, J.M. and Veenema, T.G. (2021). Impact of the COVID-19 Pandemic on the Future of Nursing Education. *Academic Medicine*, Publish Ahead of Print(3). Prieiga internete doi:<https://doi.org/10.1097/acm.0000000000004528>. [Žiūrėta: 2024-01-11].
32. Lee, J.E. and Sim, I.O. (2019). Gap between college education and clinical practice: Experience of newly graduated nurses. *Nursing Open*, [online] 7(1), pp.449–456. Prieiga internete doi:<https://doi.org/10.1002/nop2.409>. [Žiūrėta: 2024-05-13].
33. Löfgren, U., Wälivaara, B.-M., Strömbäck, U. and Lindberg, B. (2023). The nursing process: A supportive model for nursing students' learning during clinical education: A qualitative study. *Nurse Education in Practice*, Prieiga internete 72, p.103747. doi:<https://doi.org/10.1016/j.nepr.2023.103747>. [Žiūrėta: 2023-09-17].
34. Long, E.M. and Gummelt, G. (2019). Experiential service learning: Building skills and sensitivity with Kolb's learning theory. *Gerontology & Geriatrics Education*, 41(2), pp.1–14. Prieiga internete doi:<https://doi.org/10.1080/02701960.2019.1673386>. [Žiūrėta: 2023-02-19].
35. Masutha, T.C., Maluleke, M., Raliphaswa, N.S. and Rangwaneni, M.E. (2023). Experiences of Student Nurses Regarding Experiential Learning in Specialized Psychiatric Hospitals in South Africa, a Qualitative Study. *Healthcare*, Prieiga internete 11(8), p.1151. doi:<https://doi.org/10.3390/healthcare11081151>. [Žiūrėta: 2023-05-12].
36. McClenny, T.L. (2020). Use of phenomenography in nursing education research. *International Journal of Nursing Education Scholarship*, 17(1). Prieiga internete doi:<https://doi.org/10.1515/ijnes-2020-0009>. [Žiūrėta: 2023-04-27].
37. Mlinar Reljić, N., Pajnikihar, M. and Fekonja, Z. (2019). Self-reflection during First Clinical practice: the Experiences of Nursing Students. *Nurse Education Today*, [online] 72(1), pp.61–66. Prieiga internete doi:<https://doi.org/10.1016/j.nedt.2018.10.019>. [Žiūrėta: 2023-10-11].
38. Mojarad, F.A., Hesamzadeh, A. and Yaghoubi, T. (2023). Exploring challenges and facilitators to E-learning based Education of nursing students during Covid-19 pandemic: a qualitative study. *BMC Nursing*, Prieiga internete 22, p.278. doi:<https://doi.org/10.1186/s12912-023-01430-6>. [Žiūrėta: 2023-09-17].

39. Morris, T.H. (2019). Experiential Learning – a Systematic Review and Revision of Kolb’s Model. *Interactive Learning Environments*, 28(8), pp.1–14. Prieiga internete doi:<https://doi.org/10.1080/10494820.2019.1570279>. [Žiūrėta: 2023-09-17].
40. Nasiri, M. and Adib-Hajbaghery, M. (2022). Nursing students’ Perceptions and Experiences of Learning and Using Nursing theories: a Qualitative Study. *Nursing Forum*, 57(6). Prieiga internete doi:<https://doi.org/10.1111/nuf.12773>. [Žiūrėta: 2023-07-14].
41. Panda, S., Dash, M., John, J., Rath, K., Debata, A., Swain, D., Mohanty, K. and Eustace-Cook, J. (2021). Challenges faced by student nurses and midwives in clinical learning environment – A systematic review and meta-synthesis. *Nurse Education Today*, 101(104875), p.104875. Prieiga internete doi:<https://doi.org/10.1016/j.nedt.2021.104875>. [Žiūrėta: 2023-07-14].
42. Phage, R.J., Molato, B.J. and Matsipane, M.J. (2023). Challenges Regarding Transition from Case-Based Learning to Problem-Based Learning: A Qualitative Study with Student Nurses. *Nursing Reports*, 13(1), pp.389–403. Prieiga internete doi:<https://doi.org/10.3390/nursrep13010036>. [Žiūrėta: 2023-11-27].
43. Rodríguez-García, M., Medina-Moya, J.L., González-Pascual, J.L. and Cardenete-Reyes, C. (2018). Experiential learning in practice: An ethnographic study among nursing students and preceptors. *Nurse Education in Practice*, 29(29), pp.41–47. Prieiga internete doi:<https://doi.org/10.1016/j.nepr.2017.11.001>. [Žiūrėta: 2023-11-27].
44. Ross, P. (2016). *Phenomenographic & Variation Theory*. Nursing Education Network. Prieiga internete: <https://nursingeducationnetwork.net/2016/11/07/phenomenographic-variation-theory/> [Žiūrėta: 2024-01-14].
45. Rush, M. (2023). *Empowering Students Through Experiential Learning*. American Nurse. Prieiga per internetą: <https://www.myamericannurse.com/empowering-students-through-experiential-learning/>. [Žiūrėta: 2023-02-12].
46. Rutkienė, A. and Tandzegolskienė, I. (2014). *Studentų savarankiškumo skatinimas studijuojant universitete*. Prieiga internete https://www.vdu.lt/wp-content/uploads/2015/06/SMF_Rutkiene_9.pdf [Žiūrėta: 2023-04-11].
47. Saeedi, M. and Parvizy, S. (2019). Strategies to promote academic motivation in nursing students: A qualitative study. *Journal of Education and Health Promotion*, Prieiga internete 8(86). doi:https://doi.org/10.4103/jehp.jehp_436_18. [Žiūrėta: 2023-01-11].
48. Saeedi, M., Ghafouri, R., Tehrani, F.J. and Abedini, Z. (2021). The effects of teaching methods on academic motivation in nursing students: A systematic review. *Journal of*

- Education and Health Promotion*, Prieiga internete 10, p.271. doi:https://doi.org/10.4103/jehp.jehp_1070_20. [Žiūrėta: 2023-03-23].
49. Salmani, N., Bagheri, I. and Dadgari, A. (2022). Iranian nursing students experiences regarding the status of e-learning during COVID-19 pandemic. *PLOS ONE*, 17(2), p.e0263388. Prieiga internete doi:<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0263388>. [Žiūrėta: 2024-03-12].
50. Seda Sahan, Ayşegül Yildiz and Sevil Sahin (2020). Identification of the relationship between nursing students' kolb learning styles and problem-solving skills. *Asian Pacific Journal of Nursing and Health Sciences*, 3(2), pp.1–8. Prieiga internete doi:<https://doi.org/10.46811/apjnh/3.2.1>. [Žiūrėta: 2023-05-02].
51. Treinienė, D. (2017). Netradicinių studentų patirtinio mokymosi teorinės įžvalgos. *Jaunųjų mokslininkų darbai*, 47(1), pp.46–52. Prieiga internete doi:<https://doi.org/10.21277/jmd.v47i1.92>. [Žiūrėta: 2023-05-07].
52. Wallace, S., Schuler, M.S., Kaulback, M., Hunt, K. and Baker, M. (2021). Nursing student experiences of remote learning during the COVID-19 pandemic. *Nursing Forum*, 56(3). Prieiga internete doi:<https://doi.org/10.1111/nuf.12568>. [Žiūrėta: 2023-05-10].
53. Whitfield, M., Mimirinis, M., Macdonald, D., Klein, T. and Wilson, R. (2023). Phenomenographic Approaches in Research About Nursing. *Global Qualitative Nursing Research*, 10. Prieiga internete doi:<https://doi.org/10.1177/23333936231212281>. [Žiūrėta: 2023-05-17].
54. Žydžiūnaitė, V. ir Sabaliauskas, S. (2017) *Kokybiniai tyrimai: principai ir metodai : vadovėlis socialinių mokslų studijų programų studentams*. Vilnius: Vaga. [Žiūrėta: 2024-05-19].

PRIEDAI

1 priedas

INFORMUOTO ASMENS SUTIKIMAS DALYVAUTI TYRIME

Aš, Ingrida Mereškevičiūtė, Vilniaus universiteto, Medicinos fakulteto, Sveikatos mokslų instituto Slaugos katedros Išplėstinės praktikos slaugos magistrantūros programos studentė, rengiu magistro baigiamąjį darbą tema:

Kaip mokosi studentai: slaugos studentų mokymosi patirtys.

Tyrimo tikslas – ištirti slaugos studentų mokymosi patirtis.

Tyrimo dalyviai – Vilniaus universiteto, Medicinos fakulteto, Sveikatos mokslų instituto Slaugos katedros Bendrosios praktikos slaugos bakalauro I-IV kurso studentai, ir Vilniaus universiteto medicinos fakulteto, Sveikatos mokslų instituto Slaugos katedros Išplėstinės praktikos slaugos magistrantūros I-II kurso studentai.

Tyrimo metodas (-ai). Tyrimui naudojamas pusiau struktūrizuotas interviu. Tyrimo metu bus naudojama balso įrašymo priemonė, skirta rinkti informacijai. Interviu trukmė nuo 30 iki 45 minučių.

Tyrimo dalyvio teisės: Studentams garantuojamas anonimiškumas ir gautų duomenų konfidencialumas. Apibendrinti tyrimo rezultatai bus panaudoti tik tyrimo tikslui įgyvendinti. Iškilus neaiškumams tyrimo dalyvis gali kreiptis el. paštu stanislav.sabalaukas@mf.vu.lt į Vilniaus universiteto, Sveikatos mokslų instituto, Slaugos katedros asistentą, tyrimo vadovą Stanislav Sabaliauską.

Tyrimą atliekantis studentas

Ingrida Mereškevičiūtė.
(parašas, vardas, pavardė)

Interviu klausimai

Demografiniai klausimai

1. Jūsų lytis
2. Koks Jūsų amžius
3. Kokia Jūsų studijų programa
4. Koks Jūsų studijuojamas kursas
5. Kokia Jūsų darbo patirtis

Klausimai apie studentų iššūkius:

1. Su kokiais iššūkiais Jums tenka susidurti mokantis? Papasakokite plačiau.
2. Kokias emocijas būsenas (emocinę savijautą) sukelia susidūrimas su iššūkiais?
3. Kas padėjo Jums susitvarkyti su kylančiomis emocinėmis būsenomis susidūrus su iššūkiais? Pateikite pavyzdžių. Kokias priemones/ metodus naudojote.

Klausimai apie studentų mokymosi motyvus:

1. Kaip apibūdintumėte Jūsų pagrindinius mokymosi tikslus?
2. Kaip mokymosi patirtys veikia Jūsų asmeninį augimą?
3. Kokie veiksniai daro įtaką Jūsų mokymosi motyvacijai?
4. Kokie mokymosi metodai yra efektyviausi mokymosi procese?
5. Kokia įtaka Jūsų asmeniniam augimui turi mokymasis praktikos metu?

Klausimai apie mokymosi naudą.

1. Apibūdinkite savo veiksmingo mokymosi (išmokimo) patirtį – koks tai buvo atvejis?
2. Kokios mokymosi formos skatina / užtikrina skatiną sklandų mokymosi procesą? Kodėl taip manote?
3. Kaip manote ar įvairūs mokymosi metodai (nuotolinis, praktiškas, simuliacinis) yra veiksmingas studentams? Koks mokymosi būdas yra labiau priimtinas Jums? Kodėl?

**VILNIAUS UNIVERSITETO
MEDICINOS FAKULTETO
MOKSLINIŲ TYRIMŲ ETIKOS KOMITETAS**

POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2024-02-05 Nr. (1.7 E) 150000-KT-37
Vilnius

El. balsavimas vyko 2024 m. vasario mėn. 1-5 d.

Posėdžio pirmininkas VU MF SMI direktorė ir VU MF SMI Slaugos katedros vadovė prof. dr. Natalja Istomina

Posėdžio sekretorius VU MF SMI vyr. specialistė vyr. specialistė Greta Zambžickaitė

Posėdyje dalyvavo: VU MF SMI Slaugos katedros docentė. dr. Aldona Mikaliūkštienė, VU MF SMI Visuomenės katedros asistentė. dr. Jelena Stanislavovienė, VU MF SMI Sveikatos etikos, teisės ir istorijos centro docentė dr. Aistė Bartkienė, VU MF SMI Reabilitacijos, fizinės ir sporto medicinos katedros docentė dr. Aurelija Šidlauskienė, VU MF SMI Optometrijos katedros docentas dr. Saulius Galgauskas, VU MF KMI Akušerijos ir ginekologijos klinikos asistentė dr. Diana Bužinskienė, VU MF KMI Anesteziologijos ir reanimatologijos klinikos jaun. asistentas Vaidas Vicka, VU MF BMI Anatomijos, histologijos ir antropologijos katedros jaun. asistentė Rūta Morkūnienė, VU MF BMI Fiziologijos, biochemijos, mikrobiologijos ir laboratorinės medicinos katedros asistentė. dr. Inga Bikulčienė, VU MF Odontologijos instituto docentė dr. Rasmūtė Manelienė.

Kvorumas priimti sprendimus buvo, nes posėdyje dalyvavo 11 narių iš 11 .

2. SVARSTYTA. Išplėstinės praktikos slaugos magistratūros studijų antro kurso studentės Ingridos Mereškevičiūtės baigiamojo darbo tyrimo protokolo ir instrumento vertinimas.

NUTARTA. Studentės Ingridos Mereškevičiūtės baigiamojo darbo tyrimo protokolo ir instrumento turinys neprieštarauja vykdomojo tyrimo etikos normoms ir VU MF Mokslinių tyrimų etikos komitetas pritaria tyrimo instrumento naudojimui, pakoregavus tyrimo protokolą pagal teiktas Komiteto pastabas (pastabas siunčia Komiteto sekretorius elektroniniu laišku darbo tyrėjui ir vadovui).

VU MF Mokslinių tyrimų etikos komiteto

pirmininkė

prof. dr. Natalja Istomina

Posėdžio sekretorė

Greta Zambžickaitė

**POREIKIO ATLIKTI POVEIKIO DUOMENŲ APSAUGAI VERTINIMĄ
NUSTATYMO KLAUSIMYNAS**

**KAIP MOKOSIS STUDENTAI:SLAUGOS STUDENTŲ MOKYMOSI
PATIRTYS**

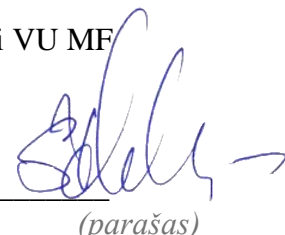
Jei ketinate tvarkyti asmens duomenis¹ ir atsakėte teigiamai į vieną ar kelis šio klausimyno klausimus, prašome kreiptis į padalinio administraciją dėl konsultacijos atlikti poveikio duomenų apsaugai vertinimą².

Eil. Nr.	Asmens duomenų tvarkymo atvejai:	Taip	Ne
1.	be subjektų sutikimo		X
2.	pažeidžiamų ³ grupių asmenų duomenys		X
3.	asmens kodai		X
4.	didesnės, nei 1% Lietuvos gyventojų populiacijos duomenys		X
5.	biometriniai arba genetiniai duomenys		X
6.	vaizdo stebėjimo įrašai patalpose ar teritorijose, kurios nėra valdomos, Universiteto		X
7.	vaizdo su garsu arba pokalbių (telefonu ar panašiai) garso įrašai	X	
8.	duomenų tvarkymas panaudojant anksčiau tyrėjo nenaudotas technologijas		X
9.	Nepilnamečių asmeninių aspektų vertinimas (etninė kilmė, pažangumas, sveikata, pažiūros ir kt.)		X
10.	darbuotojų vaizdo stebėjimas kontrolės tikslais		X
11.	sprendimų priėmimas automatizuotu būdu		X
12.	subjektų vietos nustatymo duomenys		X
13.	privati korespondencija, laiškai, elektroniniai laiškai, socialiniai tinklai ir kt.		X
14.	perdavimas į trečiąsias valstybes ⁴		X

Su tyrimo protokolu susipažinau ir pritariu tyrimo protokolo teikimui VU MF Mokslinių tyrimų etikos komiteto vertinimui.

Stanislav Sabaliauskas Darbo vadovas

(vardas, pavardė, data)

(parašas)

Šis supaprastintas klausimynas yra parengtas vadovaujantis Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos direktoriaus 2019 m. kovo 14 d. įsakymu Nr. 1T-35 (1.12.E) patvirtintu Duomenų tvarkymo operacijų, kurioms taikomas reikalavimas atlikti poveikio duomenų

¹ asmens duomenys – bet kokia informacija apie fizinį asmenį, kurio tapatybė nustatyta arba kurio tapatybę galima nustatyti (duomenų subjektas); fizinis asmuo, kurio tapatybę galima nustatyti, yra asmuo, kurio tapatybę tiesiogiai arba netiesiogiai galima nustatyti, visų pirma pagal identifikatorių, kaip antai vardą ir pavardę, asmens identifikavimo numerį, buvimo vietos duomenis ir interneto identifikatorių arba pagal vieną ar kelis to fizinio asmens fizinės, fiziologinės, genetinės, psichinės, ekonominės, kultūrinės ar socialinės tapatybės požymius.

² Poveikio duomenų apsaugai vertinimas (toliau – PDAV) – 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinio asmens duomenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrojo duomenų apsaugos reglamento) (OL 2016 L 119, p. 1) 35 straipsnyje nustatyta atskaitomybės priemonė (Reglamento 5 str.), skirta duomenų tvarkymo operacijai aprašyti ir tokios duomenų tvarkymo operacijos reikalingumui ir proporcingumui įvertinti, padedanti valdyti pavojų, kuris fizinio asmens teisėms ir laisvėms kyla dėl asmens duomenų tvarkymo, įskaitant pavojaus įvertinimą ir nustatant šio pavojaus pašalinimo priemones.

³ Pagal Europos Sąjungos direktyvą 2013/33/ES, pažeidžiamais asmenimis laikomi tokie asmenys kaip nepilnamečiai, žmonės su negalia, vyresnio amžiaus žmonės, nėščios moterys, nepilnamečius vaikus turintys vieniši tėvai, prekybos žmonėmis aukos, sunkiai sergantys, psichikos sutrikimų turintys asmenys, taip pat asmenys, kurie patyrė kankinimus, išprievartavimą ar kitokias sunkias psichologinio, fizinio arba seksualinio smurto formas.

⁴ Trečiosios valstybės pagal GDPR kontekstą yra šalys, kurios nepriklauso Europos Sąjungai arba Europos Ekonominės Erdvės šalims (Islandija, Lichtenšteinas, Norvegija).